

IKOYA

Mɔizi lá sɔode

Yá pɔ kú láε bee guu

Naokεa lá láakɔi Isailiɔ kaa bɔsu pɔ Lua à a legbɛ̀nɛ̀ zɔ̀leu yá'òwɛ̀ε. Ikoyá lá té Naokεa lápizi, ɔ̀ Mɔizi yá mèn àaɔ̀ pɔ a ò Isailiɔne kuu (1.1-4.43, 4.44-28.68, 28.69-30.20). Mɔizi yá pɔ Lua kè Isailiɔne ní lá a yeńziɔ dònɔgu, lá aà bàa kúrɔnɔ, à d̀baanɛ̀ guwaiwaiu wè bla, à ɔ̀liánzi, à ní bɔ ní ibεεɔ ɔ̀zi, ɔ̀ à a ikoyáɔ̀ d̀ilenɛ̀, à yáɔ̀ legbɛ̀nɛ̀. I ke yázi pɔ kè lá káauɔ guu ɔ̀ à èa lé d̀nɔgu ɔ̀o, àle waasokenɛ̀ ní ǹsemendoo, àle o a gbéɔne aa d̄́ ké Luaá náaideε, aai gbékpaaaaànɔ zé sé, asa Lua s̄́andεε. A m̀: Isailiɔ, à swákpa. Dii wá Lua mé Dii m̀ndona ũ. Aɔ ye Dii á Luazi ní ǹsemendoo teasisai á gbáa pua léu. (6.4-5) Mat 22.37 gwa ɔ̀. D̀ɔ̀pɔiɔ yá ɔ̀ Isailiɔ í lousisia daaleò lá gu lé d̀.

Lε pɔ Mɔizi Lua táasilèò ku lápi láakɔi (32). Bee gbεa Mɔizi sa'olekè Isaili buiɔne (33). Lεε 31 guu wà Yozuee d̀ile Mɔizi ḡ́ε ũ ké aà d̀baa Isailiɔne bɔsu pɔ Lua a legbɛ̀nɛ̀ guu. Lεε 34 ānabi Mɔizi gaa yá'ò.

Gbé pɔ aale lápi kyoke gbáɔ ní gbé pɔ aa kè yáaɔ, ikoyá lápi lé d̀nɔgu ké Luapi mé ní Suabana ũ, an bona ũ. Tó gbéɔ Lua yá k̄́a mé aa aà náai ví ḡ́ɔpii gupiiu yápii guu, bee a b̄́a maa pɔ gbēnazina ɔ̀ wεεle iné.

Mɔizi yá'oa Isailiɔne Mɔabu bɔsuu

1 Yá pọ Mọizi ò Isailiọne guwaiwaiu Yuudē baalen ke. A ku Alaba sēu bọaa n Sufaoe, Palana zānguo n Tofelio n Libenao n Azeloo n Dizaabuo.

2 Bọa Olebu gea Kadesi Baanea n Sei gbẹ zéo á tá gọọ kuedo.

3 Bọa Egipi wè blade guu, a mo kuedode gọọ sēia zí Mọizi yá pọ Dii dàe Isailiọ yá musu òné pii.

4 Bee kè aà ziblea Amọleọ kí Siō pọ kpalablè Esebō gbẹa n Basana kí Ogu pọ kpalablè Asalo n Edeleioe.*

5 Mọizi fẹle ikoyāe bee pilokè Mọabu būsuu Yuudē baale à mè:

6 Dii wá Lua yā'òwēe Olebu à mè, wa gēgē gbepi sae.

7 Wà fẹle dazeu wà mipẹ Amọle būsuu sīsídewa n gbé pọ kú Alaba sēu n gusísídeu n gusalaladeọ n Ngeevedeọ n ísialedeọ. A mè wà gé Kanaa būsuu n Libā būsuo e swa zō Uflatai.

8 A mè a būsupí kàle wá ae, wà ge sí, būsuu pọ a a legbè wá deziọne Ablahaũ n Izaakio n Yakọbuo a mè á kpámá, i gō n buiọne n kpe.

Mọizi yágōgōnao dilea

(Bọa 18.13-27)

9 Gọọ bee má òé má fō màò á sea lán asowa mado lo.

10 Dii á Lua tò a dasikù, á dasi kà saanaọwa sa.

11 Dii á deziọ Lua ea to à dasikù lee òaa sọo, i báadaágu lá à a legbèéwa.

12 Máme máó á sea lán asowa, màò á yágōgōé madoa?

13 A ònọnao sé á guu bui n buio, gbé pọ wa n dō laaide ũ, mí n dile á dọanao ũ.

* 1:4 Nao 21.21-35

14 Ǿ á wèa a m̀è, yá p̀ó má ò wà k̀epi maac.

15 Ǿ ma á bui d̀baanao s̀è, ɔ̀nɔna p̀ó wa n̄ d̄s̄ laaideo ũ, ma n̄ díléé á buio yáḡḡḡnao ũ. Gb̄ēo ɔ̀ gb̄ēon òaasɔɔo d̀baanao ũ, gb̄ēo s̄s̄ gb̄ēon basoobaso, gb̄ēo gb̄ēon blakwikwi, gb̄ēo gb̄ēon kwikwi.

16 Goo beezi ma yádile yáḡḡḡnapione ma m̀è: Ali yá p̀ó á gb̄é m̀òowá ma, íli yáḡḡḡné a zéwa, gb̄é n̄ a gb̄édeeo ge n̄ b̀òmɔon ǹò.

17 Asuli gb̄ē wegwa yákpaleuo. Ali yáma gb̄é yáfuna n̄ gb̄é gbiaowa sáasaa. Asuli viake gb̄ē wéeo, asa yákpalekaá Lua yáé. Tó yáe k̀èé z̄i'ũ, àli m̀ooa, mí w̄étei.

18 Goo bee ma yá p̀ó á k̀eo díléé píi.

Asiigwanao z̄ia (Nao 13.1-33)

19 Bɔa Olebu wa dazeu, wa guwaiwai z̄ɔo p̄asi p̀ó á d̄ɔpi baa v̄i. Wa mipè Amole bùsu s̄is̄idewa, lá Dii wá Lua òw̄éwa, ɔ̀ wa ka Kadesi Baanea.

20 Ǿ má òé ma m̀è: A ka Amole bùsu s̄is̄ide p̀ó Dii wá Lua lé kpáwáu.

21 A bùsu p̀ó Dii á Lua kpàwápi gwa á ae. A ge si lá Dii á deziɔ Luapi dílééwa. Asu to v̄ia á k̄ũo. Asu bílik̄eo.

22 Ǿ ápii a m̀o ma le, a m̀è wà gb̄é z̄i, aai gé bùsupi gwagwaiw̄é. Tó aa s̀ù, aai zé p̀ó wá sé n̄ w̄éle p̀ó wá k̄auo ow̄é.

23 Yápi k̀em̄e maa, ɔ̀ ma gb̄ēon kuεplao s̀è á guu bui n̄ buio m̀endodo.

24 Ké aa gè, aa d̀ède gus̄is̄idewa, ɔ̀ aa k̀à Esikoli guzul̄eu aa gwàgwa.

25 Ǿ aa sùwẽe ní b̀̀supi libe, aa b̀̀supi yá s̀̀le aa s̀̀uwẽe aa mè b̀̀su p̀̀ Dii wá Lua lé kpáwápiá b̀̀su maae.

26 Kási á ye gea weio, ẽ a gi Dii á Lua yāmai.

27 A yá k̀̀t̀̀k̀̀k̀̀ka á kpé guu, a mè Dii zawáguẽ, ẽ à wá bóle Egipi ké à e wá na Amoleone ní ɔzĩ aa wá de de.

28 A mè má á táu sai? A gbé t̀̀ á k̀̀su kwè, aa mè b̀̀supi gbé gbã deála, mé an gbã ea deála l̀̀. An wéle ɔ, a bíl̀̀ ɔ Luawae. Aa mè wà Anaki bui ẽ we l̀̀.

29 Ǿ má òé, ásu to s̃ k̀̀éáguo, ásu viakené.

30 Dii á Lua d̀̀aaaé, ɔme a zikaé lá a k̀̀é Egipi ní guwaiwaiuo á wé ewa.

31 A è we lá Dii á Lua á ɔã a g̀̀u, lá mae ì a né ɔã a g̀̀uwa. A zek̀̀eláno pí e a ge kað gue beeu.

32 Gia ní beeo i Dii á Lua náaiké.†

33 A d̀̀aaé zé guu, à b̀̀okpakli k̀̀k̀éé. A d̀̀aaé té guu gwá, ké à zé p̀̀ áli sé ɔlé. Fãane s̃ à d̀̀aaé telu guu.

Dii Isaili swágagaa

(Nao 14.20-45)

34 Ké Dii yá p̀̀ á ò mà, aà p̀̀ fè, ẽ à legbè à mè:

35 Bílae bee gbèe a wesi b̀̀su maa p̀̀ má ò má kpá an deziwalé,

36 mé i ke Yefüne né Kalebu bàasio. ɔme a wesi. Má ɔole p̀̀ aà gbá p̀̀leu kpawae, aapi ní a né, ké a temazi ní ǹ̀semendo yáí.

37 Dii p̀̀ p̀amazi á yáí l̀̀, ẽ à mè mapi s̃ má gẽ b̀̀supiuo.

† 1:32 Ebe 3.19

38 Ma dɔnlɛde Nuni né Yozuee mé a gɛu. Dii mè mà aà gba sɔ̄, asa ɔ̄me a bùsupi na Isailiɔ̄ne ní ɔ̄zĩ.

39 Ǿ Dii èa òé à mè á nɛfɛ̄nɛna pɔ́ a mè wà ní kúkū zĩzɔ̄ ũɔ̄, á né pɔ́ aa vāi dɔ̄kɔ̄e ní maao g̃iaopiɔ̄, aame aa gɛu, í kpámá, aai gɔ̄ vĩ.

40 Apiō sɔ̄, Dii òé à ɛa Isia Tɛ̄a zé sé guwaiwaiu.

41 Ǿ á wèa a mè a duunakè Diiɛ, á gé zíkai sae lá Dii á Lua òéwa. Ǿ á baade a g̃ɔ̄keɔ̄ɔ̄ ò à pi, ále e bùsu s̃s̃ide k̃uāáfaaiɛ.

42 Ǿ Dii òmɛɛ mà oé ásu gé zĩpi káio, ké á wèɛɔ̄ su ziblewáó yáí, asa à mè áó kúánɔ̄.

43 Ǿ má òé, a gi mai, a pã Dii yáa. A wala guu ɔ̄ a gɛ dɛde bùsu s̃s̃idepiwa.

44 Ǿ Amɔ̄le pɔ́ kú weɔ̄ b̀ò dàále aa á yá lán zɔ̄ g̃b̃ɛyaawa. Aa ziblewá za Sei e Ǿma.

45 Ké a su, a ɔ̄ɔ̄lò Diiɛ, ɔ̄ à g̃i swáseiázi.

46 Ǿ a gɔ̄ɔ̄plakè Kadesi, wek̃i a gɔ̄ɔ̄ g̃agau.

2

Isailiɔ̄ liaaliaaa guwaiwaiu

1 Wa ɛa wa Isia Tɛ̄a zé sè guwaiwaiu,* lá Dii òwɛ̄ɛwa, ɔ̄ wa liaaliaa Sei bùsu s̃s̃ideu gɔ̄ɔ̄pla.

2 Ǿ Dii òmɛɛ à mè,

3 wá liaaliaaa gus̃s̃idepiu m̀ò. Wà ɛa gé gugb̃antoo oi sa.

4 A mè mà oé ále b̀òle ní á dae Esau buiɔ̄ Sei bùsuoɛ.† Aa ṽiakeé, ní beeo à laaika maamaa,

5 ásu ní léwɛo, asa Dii a ní bùsu saaloe kpáwáó, baa k̀èse do, asa à Sei bùsu s̃s̃ide kpà Esau buiɔ̄wae, ɔ̄ aa g̃ò vĩ.

* 2:1 Nao 21.4 † 2:4 Daa 36.8

6 Dii mè à ble lúmá, í ble. Baa íε, à lú, í mí.

7 Dii á Lua báaadà zǐ pó á kèu píie, mé à wetèázi guwaiwai zǝε bee baa vǐa guu. Dii á Lua kúánɔ a wè̀ blan ke, pɔe i késǎwáo.

8 Ǿ wa dɔ wá daε Esau buiɔ Sei bùsuzi. Bɔa Elata ní Eziǝgεβεεo wa lilε, wa Alaba sē zé sè, ǝ wa Mɔabu guwaiwai zé sè.

9 Dii òmεε wásu íbeleεε ní Mɔabuɔ wà ní lεwε wà zíkainɔo, asa a ní bùsu saaloe kpáwá wá pó úo. A bùsupi kpà Lɔtu buipiɔwa, à gǝ ní pó úε.‡

10 Bùsupi guu ǝ Emi buiɔ ku yǎa. Aa gbǎa mé aa dasi. An gbǎa kà Anaki buiɔwa.

11 Wǐ ní dilε Lefai buiɔ ũ lán Anaki buiɔwaε, áma Mɔabuɔ ĩ oné Emiɔε.

12 Oliɔ ku Sei yǎaε, ǝ Esau buiɔ m̀ wa sǐmá aa ní dεdε, ǝ aa zǝ̀le ní gbεu, lá Isailiɔ kè bùsu pó Dii kpámá aa gǝ̀ vǐεwa.

13 Dii òwεε wà bua Zelediwa, ǝ wa buawà.

14 Za gɔɔ pó wa bɔ Kadεsi Baanεa e wa γε bua Zelediwa, wè̀ bla plasai gè. Gbé pó aa kà zíkaa yǎaɔ gága pii, lá Dii ònéwa.§

15 Dii mé ɔ̀tɔ̀lemá e à gè ní kaale míomi.

16 Ké á gbé pó aa kà zíkaa yǎapiɔ gága pii,

17 ǝ Dii yǎ'òmεε à mè,

18 wà bua Mɔabu bùsu pó wǐ mε Aa bùsu léwa sa.

19 Tó wa mɔ Amɔniɔ lè, wásu íbeleεεínɔ wà ní léwεo, asa á ní bùsu saaloe kpáwáo. A kpà Lɔtu buipiɔwa à gǝ̀ ní pó úε.*

20 Wà bùsupi dilε Lefaiɔ pó ũ lεε, asa aa ku we yǎaε. Amɔniɔ ĩ oné Zaũzumɔ.

‡ 2:9 Daa 19.37 § 2:14 Nao 14.29 * 2:19 Daa 19.38

21 Buipio gbãa mé aa dasi, an gbãa kà Anaki buiowa. Dii mé ní kaale Amonione, ò aa ní bùsu sí, aa zòle ní gbèu.

22 Maa Dii kè Esau buione Sei lo. A Olio kàalené, ò aa ní bùsu sí aa zòle ní gbèu e ní a gbão.

23 Avii pò aa wéle kàlekale e za Gazaò sò, Keletio bò Keleti aa mò ní kaale, ò aa zòle ní gbèu.

24 Dii mè wà dazeu wà bua Aanowa. A mè a Esebò kí Siò, Amole bui nàwèe wá ozié ní aà bùsuo. A mè wà fele ze ní aà bùsu siao, i felewá ní zio.

25 Sea za gbá á tó via dúnia buio kú píi, sò i kéngu á yáí. Tó aa á bao mà, aa sòdeedeke, gili i gèngu á yáí.

*Ziblea Esebò kí Siòwa
(Nao 21.21-30)*

26 Kua Kedemo guwaiwaiu ma gbéò zì Esebò kí Siòwa ní aafia yáo, ma mè

27 aà wá gba zé wà pã a bùsua. Zékpaa wáo beu, wá lile oplaai ge ozeio.

28 Ma mè aà ble yíawá wà ble, aà í yíawá wà mi, wí fiaboè ní ánusuo. Aà to wà pã a bùsua kèse lé.

29 Má òè Esau buio wá gbá zé Sei, mé Moabuò wá gbá zé Aa, ò wále gé buai Yuudèwa e bùsu pò Dii wá Lua lé kpáwáú.

30 O Esebò kí Siò i wá gba zé wà pã a bùsuaò, asa Dii á Lua aà swáfèè, ò à fèè, ké à e à aà naé á ozi, lá a de gbãewa.

31 O Dii òmèe mà gwa lá ále Siò ní a bùsuo nawèe wá ozi. A mè wà fele wà aà bùsupi sí, i gò wá pò ú.

32 Siò ní a gbéò bòle dàwále ní zio Yaaza.

³³ Dii wá Lua àà kpàwá, ɔ wà àà dè ní a néo ní a gbé́o píi.

³⁴ Goo bee ɔ wa àà wéleɔ sɪ píi, wa wélepiɔ gɔeɔ ní nɔeɔ ní néo dède píi. Wi gbēe to bēeɔ.

³⁵ Ǿ wa ní pɔtuɔɔ nàaa, wa wéle pɔ wá sɪpiɔ pɔɔ sèle wá pɔ ũ.

³⁶ Sea za Aloe wéleu Aanɔ baa ní mɛɛwia pɔ kú guzulɛpiu e Galada, wéle ku a gbáa dɛwálo. Dii wá Lua ní nàwɛe wá ɔzɪ píie.

³⁷ Wi sɔ Amɔni bùsuio, Yaboko baan nò, gusɪsɪde wéleɔn nò, lá Dii wá Lua òwɛewa.

3

Ziblea Basana kí Oguwa (Nao 21.31-35)

¹ Bee gbɛa wa ɛa da Basana bùsu zéu. Ǿ Basana bùsu kí Ogu bò dàwále ní zɪo ní a gbé́o píi Edeleɪ.

² Dii òmɛɛ másu víakɛèɔ, asa a àà nàmɛɛ ma ɔzɪ ní a gbé́o píi ní a bùsuɔe. A mè mà kɛè lá má kè Amoleɔ kí Siɔ pɔ kpalablè ɛsebɔewa.

³ Ǿ Dii wá Lua Basana bùsu kí Ogu nàwɛe wá ɔzɪ ní a gbé́o píi. Wa ní dɛde, wi ní gbēe to bēeɔ.

⁴ Goo bee ɔ wa àà wéleɔ sɪ píi. A kee ku wa gɪ sɪimáo. Wa zɪblè Aagobu bùsuwa píi ní a wéle mèn bàaɔo, bùsu pɔ Basana bùsu kí Ogu vípi.

⁵ Wélepiá wéle bíideɔne píi. Wélepiɔ bíi lesɪ, wɪ a bɔleɔ tata wà gbáa dauɛ. Wa zɔɛwiaɔ sɪ dasidasi lo.

⁶ Wa ní mɪde píi, lá wá kè ɛsebɔ kí Siɔ gbé́ɔnɛwa. Wa wélepiɔ gɔeɔ dède ní nɔeɔ ní néo píi.

⁷ Ǿ wa pɔtuɔɔ ní àizεε pɔ wá è wélepɔ guu nàaa wá pɔ ũ píi.

⁸ Gɔɔ bee wa Amɔleɔ kía gbɛɔn plapiɔ bùsu sɔmá, bùsu pɔ kú Yuudɛ baala za Aanɔi e Εεμɔ gbɛi.

⁹ Sidɔdeɔ ì o gbepiε Siliɔ, Amɔleɔ sɔ Senii.

¹⁰ Wa Basana kí Ogu bùsu sí píi, gusalala wéleɔ ní Galada bùsuo píi ní Basana bùsuo píi e Saleka ní Edɛleio.

¹¹ Lefai kɔnaɔ guu Ogu mé gɔ̃ yāa ado. Wà aà wúleɔ kè ní mɔɔε. A gbāa gāsɔsuu kɛokwiε, a yāasa sɔ gāsɔsuu síiɔ. A ku Amɔni μεεwia Labaε.

*Yuudɛ baa gukpε oi bùsu kpaalea
(Nao 32.1-42)*

¹² Ké wa bùsupi sí, ma Galada bùsu sɔside guo kpà Lubeni buiɔ ní Gada buiɔwa, sea za Aloee, Aanɔ baa.

¹³ Galada bùsu pɔ gɔ̃ ní Ogu bùsu Basanao ɔ má kpà Manase bui kɔniɔwa. Aagobu bùsu pɔ kú Basana bùsuo yāa píi, ɔ wí me Lefaiɔ bùsu.

¹⁴ Manase bui Yaii mé Aagobu bùsupi sè píi e Gesuu buiɔ ní Maaka buiɔ bùsu léu. Ǿ à azia tó kpàè. A yái wí me Basanaε Yaii zɔεwiaɔ e ní a gbāo.

¹⁵ Ma Galada bùsu kpà Manase né Makii buiɔwa.

¹⁶ Bùsu pɔ kú Galada bùsu zānguo ní Aanɔ dɔɔɔ ɔ má kpà Lubeni buiɔ ní Gada buiɔwa. Aanɔ dɔɔpi mé ní bùsu lé ũ, mé Yaboko dɔɔ mé ní bùsu lé ũ Amɔni bùsu oi.

¹⁷ Yuudɛ dɔɔ mé ní bùsu lé ũ bε'ae oi za Genεzaleti e Alaba Isida pɔ wí me ɔ Isida Wiside, Pisiga gbepɔleu.

18 Ma yā'òné ɔɔ bee ma m̀è, Dii ní Lua bùsupi kpámá à ɔ̀ ní pó ũe. An gbé pó kà zíkàaɔ sɔ aa ní ɔ̀kɛbɔɔ se aa bua Yuudēwa aa dɔaa Isaili kíniɔne.

19 Ma m̀è má dɔ an nɔeɔ ní ní néo ní ní pɔtuoo dasi, aame aa ɔ̀ ní wéle pó má kpámáɔ guu.

20 Ma m̀è tó Dii tò an gbéɔ́ íampakii è láníwa, mé aa bùsu pó Dii ní Lua lé kpámá sí ní pó ũ Yuudē baa be'ae oi, an baade i gbasa su bùsu pó má kpámáe bee guu sa.

21 ɔɔ bee má ò Yozueee aà wé è lá Dii á Lua kè kía gbɛɔn plapiɔne. Maa Dii a ke kía pó ále gé ní lei weɔne píi.

22 Asu víakeneó, asa Dii á Lua mé a zíkáéíno.

23 ɔɔ bee ma awakpà Dii e ma m̀è,

24 Dii Lua, n na n zɔke ní n gása gbáaɔ ɔba mapi n zòblenaewa. Dii kpele mé kú musu ge tɔle la, a fɔ yāzɔke lanwai?

25 Ma gba zé mà bua Yuudēwa mà e wesi bùsu maa síside pó kú wepile ní Libāo píi.

26 Ǿ Dii pɔ pámazi á yái, i swáse ma yáio. A òmɛe à m̀è, bee mò màa le. Másu yāe oe yá bee musu lo.

27 A m̀è mà dede Pisiga gbewa e a misonaa, mí wezu mà gugwa be'ae ní gugbāntoo ní gukpeo ní ɔ̀midɔkii oio. A m̀è mà gwa ní wéoe, asa má e bua Yuudēwa mà gé weo.

28 A m̀è mà yádile Yozueee, mí aà gba sɔ, mí aà gba gbāa, asa aapi mé a dɔaaè à bua Yuudēwa, i bùsu pó má wesi e naé á ɔ̀í.

29 Ǿ wa ɔ̀ guzulɛe beu Bepeoo sae la.

4

Laaidɔa Dii ikoyāwa

¹ Isailio, à laaido yādileao ní ikoyā pò mále daéowa. A zikewà, ío ku, í gé b̀usu pò Dii á deziò Lua lé kpáwápi síi.

² Asu yāe káfi yá pò mále diléé guuo, mé ásu yāe bouo.* Aò Dii á Lua yá pò mále daé kũa.

³ A wé yá pò Dii kè Baali Peooe è. Dii á Lua á gbé pò b̀ò te Peoo táaziò kàale píi,†

⁴ á gbé pò a na Dii á Luapiziò s̄ò á kú e gbā.

⁵ A ma! Ma yādileao ní ikoyāò dàé lá Dii ma Lua òmewa. A zikewà b̀usu pò ále gé síi guu.

⁶ Aò yápiò kũa ní laaio, buipāleo i ma, aaiò d̄ò ké á òno mé á wé k̄ea, aai me gbépiò òno fáe, bui z̄òpi wé k̄ea!

⁷ Lá Dii wá Lua ío kúwanò kái tó wále wabikewà, bui z̄òe ku ké an táaò kúríno kái màae?

⁸ Bui z̄òe ku ké aa yādileao ní ikoyā zedeo ví lán ikoyā pò mále diléé gbāwae?

⁹ A laaika, ío ázia kũa d̄ò maamaa. Asu to yá pò á wé èpi sááguo, asu bo á ǹseuo e á wēni léu. A da á néone ní á t̄ònao.

¹⁰ Asu to ḡoò pò a sí Dii á Lua ae Olebu sááguo. A òmewa mà á k̄aae, ò a yá dàé ké àò a vía ví t̄òle la e á wēni léu, í dada á néone.

¹¹ A s̄ò kái, ò a sí gbepi sae. Té kú gbepi musu e à gè z̄ò luawa. Gusia ní luabesiao ní guduuduuo liai.

¹² O Dii yá'òé za téu. A yá'opi mà, āma i wesi p̄oleo, bo á mà.‡

¹³ A a bàakuaánò yá'òé, à mè àò yá mèn kwipio kũa, ò a kè gbè pèp̄ee mèn plaowa.§

* **4:2** Zia 22.18-19 † **4:3** Nao 25.1-9 ‡ **4:12** B̄oa 19.16-18, Ebe 12.18-19 § **4:13** B̄oa 31.18

14 Zibeezi Dii òmεε mà a yādileaο ní a ikoyāο dadaé,* íο kūa bùsu pò áλε bua Yuudēwa áλε gé sípi guu.

Isailiο gbaa laai taa yá musu

15 Ké Dii yā'òé za téu Olebu, i wesi pøele weo. A yái tò àο ázia kūa dō.

16 Asu ázia òòkpa à pøe ke à me aàpin weo.† Asu pøe á lán gōε ge nøewao

17 ge nòbο ge bã

18 ge pòtaa'onkuawa ge kpο.‡

19 Asu wése musu à íatē ní møvuaο ní saanaο gwa, luabe pópio i á wé ble, í kúle à zòblenéo. Buipāle pò kú dúnia guuo píi ò Dii á Lua ní tó aao ke.

20 Apio sō, Dii á sé à á bó Egipio téməəú, ké àο de a kpaale ũ, lá á de tiaewa.

21 Dii á Lua pò pàmazi á yái, ò à mè má e bua Yuudēwa mà gē bùsu maa pò áλε kpáwá á pò ũ guuo.§

22 Ma gbé bee má ga bùsue beue, má e bua Yuudēwao. A gbé beeo á buawà, í bùsu maapi sí.

23 A laaika! Asu to Dii á Lua bàakuaánο yáo sááguo. Asu pøe ke à me aàpin weo. Asa Dii á Lua gé yápizie.

24 Dii á Lua á té pò í kúmáε,* ìli sí sàao.

25 Tó a néo ì, a tōūnaο bò mé a zikù bùsupi guu, tó a pøe kè dii ũ a ázia òòkpàò, mé a yá pò Dii á Lua yeio kè, a aà pò fèlèè,

* 4:14 Bəa 21.1 † 4:16 Bəa 20.4 ‡ 4:18 Lom 1.23 § 4:21 Nao 20.12 * 4:24 Ebe 12.29

26 á midε bùsu pó áλε bua Yuudēwa áλε gé sípi guue. Luabe ní tɔlεo mé ma seeladeɔ ũ gbã. Á wēni ke weo, wa á kaaleε.

27 Dii a á yá, í fáaa ta buipáleɔ guue. A kōnaɔ mé a gɔ̀ bùsu pó Dii a á yáupi guu.

28 Wekii á zɔble dii pó gbēnazina à ní lío ní gbεoɔne. Aali gu'eo, aali yāmao, aali pɔbleo, aali pó gīmao.

29 Tó a Dii á Lua kīi wēεε, mé a aà aeyà we ní nòsemendoo teasisai, á bɔwà.

30 Tó áλε taasike, mé yápiɔ á lé píi, á εa ze ní Dii á Luao gɔɔgbεzāzī, í aà yāma.

31 Asa Dii á Luaá Lua sósobideε, a pākpaázio, a á kaaleo. Aà bàa kua ní á deziɔ yá pó a ò ní lεgbēao a sãaãguo.

Dii yāzɔkεa

32 A yá pó kè zadɔ wi á io, za gɔɔ pó Lua gbēnazina kè tɔlε gbεagbεamá dúnia gola síiɔu píi, à ma tó wà yākè a zɔ̀ kà yáε beewa.

33 Buie Lua ɔ̀ mà té guu lá á mà i gaowae?

34 Diie fɔ̀ yò buie sia buiewa à gɔ̀ a pó ũ, lá Dii á Lua kèé Egipi á wé èwae? Dii seelaɔ ní dabudabuɔ̀ kè à ní gbāa lεgwàò. A zíkà ní a gàsa gbāao, à a gāsí pòò à yāzɔ̀ pó ì to vĩa ní kú kè.

35 Dii tò a yápiɔ è, ké àò dɔ̀ áme á Lua ũ, Lua plaade kuo, a bàasio.†

36 A tò a a ɔ̀ mà za musu á totoa yáí. A a té zɔ̀ òlβé tɔlε, ò a aà yā'o mà tépiu.

37 Lá a ye á dezi káauɔ̀zi à ní buiɔ̀ sè, ò à á bó Egipi ní a kuao ní a gbāa zɔ̀o.

† 4:35 Maa 12.32

38 A bui pɔ an zɔɔ n n dasio deálaɔ yàé, ɔ à gèáno n búsuu, à gɔ á pɔ ũ lá a de tiaewa.

39 Aɔ kŭa á sɔu gbã, íɔ dɔ ké Dii mé Lua ũ musu n zíleo, a pãlee kuo.

40 Aɔ aà ikoyã n aà yãdilea pɔ mále daé gbã kŭa, íɔ aafia n á buiɔ, á buiɔ i wēni ke bŭsu pɔ Dii á Lua lé kpáwáú gɔɔpii.

Misiwéleɔ

41 Ǿ Mɔizi wéle mèn àaɔ pɔ kú Yuudē baa gukpe oiɔ dīle,

42 ké gbé pɔ kai mé mò à a gbédee dè, i ke a íikŭaaànɔ, ade e bàale ta we.

43 A Bezee pɔ kú gusalala wáiwaiu dīle Lubeni buiɔne. Ǿ à Lamɔtu pɔ kú Galada bŭsuu dīle Gada buiɔne. Ǿ à Golana pɔ kú Basana bŭsuu dīle Manase buiɔne.

44 Ikoyã pɔ Mɔizi dà Isailiɔnen ke.

45 Ikoyã n yá pɔ Mɔizi dīle Isailiɔne an bɔa Egipi gbɛaɔn ke.

46 Aa ku guzulɛu Bepeoo sae Yuudē baale Amɔleɔ kí Siɔ pɔ kía blè Esebɔ bŭsuu. Mɔizi n Isailiɔ zibléwà an bɔa Egipi gbɛa.

47 Aa aà bŭsu sī n Basana kí Ogu bŭsuo. Amɔleɔ kía gbɛɔn plapiɔ ku Yuudē baa gukpe oi

48 sea za Aloee pɔ kú Aanɔ baa e Siliɔ gbɛ pɔ wī me lɔ Emɔ

49 n sē pɔ kú Yuudē gukpe baao e Isida Wisidei, Pisiga gbɛpɔleu.

5

*Yãdilea mèn kwíɔ
(Bɔa 20.1-21)*

¹ Mɔizi Isailio sisi p̄ii, ɔ̄ a òné: Isailio, à laaido Dii yá pó mále dileéowa ní ikoyā pó mále káé á swáwa gbão. A yápio dada, ío kūa à zíkewà.

² Dii wá Lua a bàakuawano yādilewēe Olebu.

³ I ke wá dezi káauo ɔ̄ a dīlenéo, wámε, wá gbé pó wá kú la gbão p̄ii.

⁴ Dii bò mòwá, à yā'òé té guu za gbε musu.

⁵ Zibeezi má kú kóo ũ Dii ní ápio zānguo, ma Dii yā'òé, asa v̄ia á kú tépi yáie, á f̄o dede gbepiwao. Dii m̄è:

⁶ Mámεmaa Dii á Lua. Ma á bó zobleu Egipi.

⁷ Asu ào diie v̄io, ma bàasio.

⁸⁻⁹ Asuli p̄oe taa ke à kúle à zobleò, pó pó kú musu ge t̄ole ge í guun nò, asa ma Dii á Lua, mili sí sàao. Mi mae pó yemaziao yāv̄ai wi an buionε ní musu e à ge pé ní síwenao ní ní s̄okpaeowa.

¹⁰ Gbé pó yemazi aa ma yādileao kūao s̄o, mio gbēke v̄ir̄noε e ní bui léwa.*

¹¹ Asuli ma Dii á Lua tó sí p̄ao, asa gbé pó ma tó sí p̄a a b̄o p̄ao.

¹² Ali kámaboḡozi d̄o ma pó ũ, lá ma Dii á Lua má d̄iléewa.†

¹³ Ali á buazi ní á zi p̄iio ke ḡoo soolo,

¹⁴ a soplade io déé kámaboz̄i ũ, asa ma Dii á Lua ma p̄oe. Asuli zie ke ḡoo pi z̄io, ápio ge á nεḡoe ge á nen̄oe ge á z̄ikena ḡoe ge n̄oe, ge á zu ge á z̄aà'ina ge á p̄otuo p̄ale, ge nibo pó kú á bε, ké á z̄ikena ḡoe ge n̄oe lí kámabo lááwa.‡

* **5:10** B̄oa 34.6-7, Nao 14.18 † **5:12** B̄oa 16.23-30 ‡ **5:14** B̄oa 23.12, 34.21

15 Aɔ dɔ́ ké zɔɔn á ũ Egipi yāa, ɔ ma Dii á Lua ma a gāsí pòo, ma á bó ní ma gāsa gbāao. A yáí tò ma Dii á Lua ma m̀e, à kámabogɔɔzɪ dile.

16 Ali á de ní á dao kpɛla,§ lá ma Dii á Lua má dílééwa, ké à e wēni ke bùsu pó mále kpáwáú, ío aafia.

17 Asuli gbēdeɔ.*

18 Asuli wúle ní gbēpále nɔoo.†

19 Asuli kpáí'oo.‡

20 Asuli yáɔ á gbēdeewao.§

21 Asuli lua á gbēdee nɔzio. Asu à aà ua blikeɔ* ge aà bua ge aà zíkɛna gɔe ge nɔe ge pó pó a vɔ́ píi.

22 Yá pó Dii ò bílae ní lɔɔ gbāao té ní luabesianao ní guduuduuo guu za gbe musun we. I yāe káfí a guuo. A k̀e gb̀e p̀ep̀eɔwa m̀en pla, ɔ a kpàa.

23 Ké a lɔɔpi mà dɔ gusiau gɔɔ pó té kulu kù gbepi musu, á bui dɔaanaɔ ní á gbēzɔɔ m̀e ma kíi

24 aa m̀e: Dii wá Lua a gawi ní a zɔɔkeɔ òlɔwēe, wa aà lɔɔ mà dɔ téu. Wá mà Lua yá'ò ní wá gbēnazinaɔ gbā, ɔ wi gao.

25 N beeo wá kú ga lézié, asa tó wa ea Dii wá Lua lɔɔ mà, té zɔɔpi a kúwáe, wí gaga.

26 Déme Lua béé yá'ò mà, aà lɔɔ dɔ téu, mé i gao láwáwai?

27 Ge ò yá pó Dii wá Lua lé o ma ndo, ní mɔ yá pó a òne owēe, wí ma wà zíkewà.†

28 Dii yá pó á òmɛe mà, ɔ a òmɛe a yá pó á òmɛepi mà, a maa.

§ 5:16 Mat 15.4, Efe 6.2-3 * 5:17 Daa 9.6, Mat 5.21 † 5:18 Mat 5.27, Zaa 2.11 ‡ 5:19 Maa 10.19, Luk 18.20 § 5:20 Bɔa 23.1, Mat 19.18-19 * 5:21 Lom 7.7, 13.9 † 5:27 Ebe 12.18-19

29 Tó á dīle á s̄u mà mè á àà vīa vī, á àà yādīleāo k̄ūa ḡōpii lé, áo ku aafiae ḡōpii ní á buio.

30 A òm̄e mà ge oé à ea ta á zwàakp̄e guu,

31 mí ea m̄o mào kuan̄o we, í a yādīleāo ní a ikoyāo om̄e, mí daé, ío zíkewà bùsu p̄o ále kpáwá à ḡo vī guu.

32 T̄ò, ào yá p̄o Dii á Lua dīleāo k̄ūa, ío zíkewà. Asu p̄aale oplaai ge z̄eio.

33 A zé p̄o Dii á Lua dàé sé, ío ku aafia, í ḡēḡē bùsu p̄o ále gé siipi guu.

6

Yea Dii á Luazi

1 Yá p̄o Dii á Lua dīleāo ní àà ikoyā p̄o a òm̄e mà daé ào k̄ūa bùsu p̄o ále gé siipi guuon ke.

2 Ap̄io ní á néo ní á t̄ūnao ào Dii á Lua vīa vī, ío àà yādīleāo ní àà ikoyā p̄o mále daéo k̄ūa ḡōpii, ké à e ḡēḡē yái.

3 Isailio, à yápi ma, ío zíkewà, ké à e ào ku aafia, í dasikū maamaa* bùsu p̄o vī ní z̄'io diupi guu, lá Dii á dezi káauo Lua a legbèwa.

4 A ma Isailio! Dii wá Lua mé Dii m̄endona ũ.†

5 Āo ye Dii á Luazi ní n̄sem̄endoo teasisai á gbāa pua léu.‡

6 Sema ào yá p̄o mále daé gbāo k̄ūa á n̄seu.

7 A gānao á néowa, í oné ḡō p̄o á z̄leā be ge á be z̄éun n̄o, ge ḡō p̄o ále wúle ge ále fel̄en n̄o.

8 A da á owa seela ũ, í ye á mi'æwa a d̄oágu yái.

9 I ké á kpé kp̄ele ḡiowa ní á boleo.

* 6:3 Daa 12.1 † 6:4 Maa 12.29 ‡ 6:5 Mat 22.37

10 Dii á Lua lé gě́ánò bùsu pọ́ á ò á dezi káauone Ablahaũ ní Izaakio ní Yakobuo, à mè á kpáwá guu. § Wéle zṵo maaṵ ku we, i ke áme á kàleo.

11 Kpé pọ́ pọ́maaṵ ká ní paiṵ ku we, i ke áme á kàuo. Lṵoṵ ku we, i ke áme á yṵo. Věebuṵ ní kù kpéṵ ku we, i ke áme á bào. Tó a pọ́blè a ká,

12 à laaika Dii yá sáaágui. Ōme á bó zọ́bleu Egipi.

13 Aliṵ Dii á Lua vía ví, íli zọ́bleè ado, * íli legbè ní aà tṵo.

14 Asu te dii páleṵzio, bui pọ́ liaaázipiṵ diiṵ,

15 asa Dii á Lua pọ́ kú á guu lí sí sàao. Tó á ténzi, Dii á Lua pọ́ a paázie, i á midὲ bùsupiu.

16 Asuli Dii á Lua le à gwa, † lá á kè Masawao.

17 Aliṵ Dii á Lua yádileao kũa ní aà ikoyā pọ́ a dàéṵ, íṵ aà ɔtondókii gwa.

18 Aliṵ yázede pọ́ Dii yei ke, í e àò aafia, í gé̀ bùsu maa pọ́ Dii a legbè á dezi káauonepi síi,

19 í á wèleo ya à ní bólè bùsupiu, lá Dii òwa.

20 Tó á néṵ á lá zia, bóme ikoyāṵ ní yádileao ní ɔtondókii pọ́ Dii wá Lua dàwéeo úi,

21 à oné Falaṵo zṵon á ũ Egipi yāa, ṵ Dii á bó ní a gbāa zṵo.

22 A seela zṵoṵ ní dabudabu pásíṵ kè á wé è, a kpà Falaṵozi ní a bedeo ní Egipiṵ píi.

23 A wá bóle we, ké à e gě́wanṵ bùsu pọ́ à a legbè wá dezi káauone guu, i kpáwá.

24 Ō a òwěe wàṵ ikoyāpiṵ kũa, wíṵ a vía ví, wí e wàṵ aafia lá wá kú tiaewa.

25 Wáṵ maa Dii wá Luaε, tó wá ikoyāpi kũa, mé wále zíkewà lá a òwěewa.

§ 6:10 Daa 12.7, 26.3, 28.13 * 6:13 Mat 4.10 † 6:16 Bṵa 17.1-7, Mat 4.7

7

*Dii gbě́**(Bṛa 34.11-16)*

¹ Tó Dii á Lua gèáńṅò bùsu pọ́ ále gé siipi guu, a buio yáé dasi, Itiṅó ń Giigasio ń Amoleṅó ń Kanaaṅó ń Pẹlezio ń Iviṅó ń Yebusio, baa ké bui mèn soplapiṅó* dasi ń ń gbāao deála.

² Tó Dii á Lua ń náé á ọ́zì mé a zìblèmá, à ń kaale míómíó. Asu ledoukẹ́ńńo, ásu ń wẹ́nagwao.

³ Asu ń nẹnṅeṅ se nṅ ọ́o. Asu á nẹnṅe kpásá ń nẹgṅeṅwao, mé ásu ń nẹnṅe sé á nẹgṅeṅeṅe,

⁴ asa aa tó á nẹgṅeṅ bṅ Dii kpe, aai zṅble dii páleṅne, Dii pṅ i paázi à á kaale gṅṅe.

⁵ Yá pọ́ á kenén ke: A ń sa'okliṅ gboo, à ń gbèpẹleṅ wíwi, à ń Asetaati lipẹleṅ zṅzṅ, í ń táaṅ káteu aa tékú.

⁶ Asa Dii á Lua gbé́ pọ́ an kua nídoan á ọ́. Ame à á sé dúńia buio guu a gbé́ yenzideṅ ọ́.†

⁷ Dii pṅ dṅwá à á sé, i ke á dasi mé de buipáleṅlao, asa yāa áme á késāńzi pii.

⁸ Ọ́ à á bọ́ Egipiṅ kí Falaṅ ọ́zì, à á bọ́ zṅbleu, ké a yeázi yáíe, ń lé pọ́ a gbè́ á dezi káauṅne yáío.

⁹ Aṅ dṅ ké Dii á Lua mé Lua ọ́. Ọ́me Lua náaide pọ́ íṅ zea ń a bàakuaánṅo ọ́. Iṅ gbẹ́ke ví ń gbé́ pọ́ yeazi aa a yádileṅ kūaṅ e ń buiwaṅ.

¹⁰ I fiabo a zangudeṅne nízlapiwa, í ń kaale. Aṅ kṅṅú ń fiaboanṅeṅo.

¹¹ A yáí tò àṅ aà yádileṅ ń aà ikoyā pọ́ mále daé gbāṅ kūa, íṅ aà ṅtonṅkí gwa.

* **7:1** Zln 13.19 † **7:6** Bṛa 19.5, Tit 2.14, 1Pie 2.9

Efaai yá
(Iko 28.1-14)

12 Tó ále laaido ikoyāpiowa, tó á kúa ále zikèwà, Dii á Lua bàa ao kúanò aà gbēke guu, lá à a legbè á dezi káauonewae.

13 Ao yeázi, i báaadaágu. A èfāaikéé, i báaada á néogu ní á buapóo: Pówena, v̄e, nísi, á zuo ní á potuoó pii bùsu pó à a legbè á dezi káauone à mè á kpáwáu.

14 Ao de èfāaideo ũ de bui píia. Fliò kú á guuo, ḡe ge noe ge potuon nò.

15 Dii a gyā pii kéwáe. A gyāvāi pó á d̄o Egipi kááguo, sema á zangudeo.

16 A bui pó Dii lé naé á ozi kaale pii. Asu ní wēnagwao. Asu zoble ní diioneo, asa bee ao deé bai ũe.

17 A gí làasookēi à me, buipio z̄o deála, kpelewa á f̄o à ní yái,

18 kási ásu viakenéo. A to yá pó Dii á Lua kè Falaōe ní Egipio pii doágu.

19 A wé è lá Dii á Lua a gāsī pòo à á bó bùsupiu ní a gbāa z̄o. A seelaó ní dabudabuo kè à ní gbāa legwàò. Dii á Lua a ke gbé pó aale viakenéone màa s̄o.

20 A beo káíngu e an kōna pó aa uléó ge mideò.

21 Asu to s̄o kéágu an yáio, asa Dii á Lua kú á guu. A z̄o mé ì tó ní me séenata.

22 Dii á Lua ao buipio yáé busebusee. A e ní mide ḡo ḡo, ké wàio su dasikū aa liálao yái.

23 Dii á Lua a buipio naé á ozi, i to gili gēngu e aa ge kaalèò.

24 A ní kíaó naé á ozi loe, í ní tó de dúniau. Gbēe a f̄o gíeó e à ge ní kaalèò.

25 A ní tááó káteu aa tékū. Asu ánuusu ní vua pó wa kùlemáo nide à seo, ké mopi su á kú lán baiwao yáí, asa Dii á Lua ye a gíyáio.

26 Asu pó pó Dii ye a gíyáio se gèò á uao, ké ásu gǔ pó kaaleao ũ lánwao yáí. Aó zau, ásu àò ye a gíyáio, asa pò kaaleae.

8

Asu to Dii yá sááguo

1 Aó yá pó mále dileé gbāó kūa píi, í zíkewà ké àò ku, í dasikū, í gé bǔsu pó Dii a legbè á dezi káauone síi.

2 Lá Dii á Lua dōaaé guwaiwaiu, à to a yá dōágu. A zemikùè e wèè bla, ké à á wetà. A á yǔ à e yá pó kú á sǔu dǔ, tó áó a yādileao kūa ge áó kūao.

3 A á wetà, a tò nɔana á dé, ǔ à mana pó ápió ní á dezió dǔ yāao kpáwá á blè, ké àó dǔ pòblea ǔ gbēnazina kuò adoo, sema yá pó Dii lé o píi.*

4 Wèè blapi guu á zwāao i yaao, á gbá i séséo.

5 Aó dǔ á sǔu, ké Dii á Lua ì á toto, lá mae ì a né totowaε.

6 Aó Dii á Lua yādileao kūa, àò te aà yáí, íó aà vía ví,

7 asa Dii á Lua lé géánó bǔsu maauε, bǔsu pó swao ní nibónao diu, aaí bó tóle nɔnau guzuleao ní sǐsǐo guu.

8 Mase ní éseo ní vèeo ní kaadɔenao ní gbεafuo ní kuo ní zó'io di bǔsupiue.

9 A pòble ní taasio weo, pɔe a késāwáo. Mòsi ku bǔsupi gbεo guu, íó mǔgotē yǔ a gusísídeu.

* 8:3 Mat 4.4, Luk 4.4

10 Tó a pɔ̀blè a kã, à Dii á Lua sáaukpa bùsu maa pɔ́ a kpàwápi yá musu.

11 A laaika! Asu to Dii á Lua yá sááguo. Aɔ̀ aà yãdilɛaɔ̀ ní aà ikoyã pɔ́ mále daé gbãɔ̀ kũa, í aà ɔ̀tonɔ̀kii gwa.

12 Tó a kpé maa dɔ̀dɔ̀ a zɔ̀lɛu, mé a pɔ̀blè a kã,

13 tó á zuɔ̀ ní á pɔ̀tuo kɪniɔ̀ dasikù, mé á ánuusu ní á vuo kò ní á àizɛɛɔ̀ pii,

14 ásu ázia se lesio. Dii á Lua pɔ́ á bóle zɔ̀bleu Egipi yá su sááguo.†

15 A dɔ̀aaé guwaiwai zɔ̀ pãsí guu, gugii pɔ́ mlè seɔ̀wedeɔ̀ ní sóiɔ̀ kuu. I kú weo, ɔ̀ à ibòé gbè gbãau.

16 A mana pɔ́ á deziɔ̀ dɔ̀o kpàwá guwaiwaiu we á blè. A á wetã̀d, à á yɔ̀d, ké à e bɔ̀ maa gbezã yáí.

17 Asu o á sɔ̀ guu à me ázia gbãa ní zĩ pɔ́ á kèo mé tò a àizɛɛpi èo.

18 A to Dii á Lua yá dɔ̀águ, asa ɔ̀me í á gba zé à àizɛɛ e, ké aà bàa gi kú ní á dezi káauɔ̀ e tia yáí.

19 Tó Dii á Lua yá sáágu, mé á té dii páleɔ̀zi, a kule a zɔ̀blèné, mále oé gbã, a kaalɛɛ.

20 Lá Dii lé buipãleɔ̀ kaaléé, tó i Dii á Luapi yãmao, a á kaalɛ màa sɔ̀e.

9

Isailiɔ̀ Dii yãmasai

1 Isailiɔ̀, à ma! A bua Yuudɛ̀wa tia, í ge bui pɔ́ an zɔ̀ ní ní gbãao deálaɔ̀ bùsu símá. An wéleɔ̀ zɔ̀, a bíiɔ̀ zè Luawa.

2 Gbépiɔ̀ gbãa mé aa gbãa. Anaki buiɔ̀ne! A ní dɔ̀, á mà wĩ me, déme a fɔ̀ kpa Anaki buiɔ̀neí?

† 8:14 Ozee 13.5-6

³ Aò dõ gbã ké Dii á Lua mé d̄aaaé lán té pò ì kúmáwa. Ǿme a gbãam̄oné, i ní dede, í ní mide, í ní bùsu símá ḡõ, lá a òéwa.

⁴ Tó Dii á Lua ní yáé, ásu làasooke à me á maa yáí Dii m̄ián̄o a bùsupi s̄io. Buipio v̄ai yáí ÿ Dii lé ní yáíé.

⁵ Ike á n̄õsemaa ge á maakea mé tò ále gé ní bùsupi síimáo. Buipio v̄ai yáí ÿ Dii á Lua lé ní yáíé ní lé pò a gbè á dezi káau Ablahaũe ní Izaakio ní Yak̄obuo yáio.

⁶ Aò dõ ké Dii á Lua lé bùsu maapi kpáwá à ḡõ v̄i á maa yáí no, asa swágbãadēon á ũ.

⁷ Lá a Dii á Lua pò f̄el̄è guwawaiu, à to a yá d̄águ. Asu to à s̄águo. Za ḡõ pò a b̄o Egipi e a ge ka gue beeu, io b̄o Dii yá kpe.

⁸ A Dii pò f̄el̄è Olebu, ÿ à f̄éán̄o, a ye á kaale.

⁹ Ké ma dede gbewa, ma ge Dii bàakuaán̄o gbè p̄ep̄ee s̄ii, má kú gbepi musu we ḡõ bla f̄ãane ní gwãas̄inao p̄oblesai imisai.*

¹⁰ Dii gbè p̄ep̄ee m̄en pla pò à yãk̄èwà ní ɔtonaoo kpàa. Yá pò Dii òé té guu za gb̄e musu ḡõ pò a k̄ãaa ku gbè p̄ep̄ep̄iowa píi.

¹¹ Ḡõ blapi gb̄ea Dii bàakuaán̄o gbè p̄ep̄ee m̄en plapi kpàa.

¹² A òm̄e mà f̄el̄e pila ḡõ, asa ma gb̄é pò ma ní bóle Egipi òkp̄àe, aa k̄è zé pò á dàn̄éwa k̄ò, aa t̄aa pí ní dii ũ.

¹³ Ǿ Dii òm̄e a gb̄épio è, swágbãadēone fá!

¹⁴ A m̄è mà to à ge gb̄épio kaale, an tó i mide dún̄iau, i ma bui ke bui pò an gb̄ãa ní ní dasio d̄er̄la

* 9:9 B̄o 24.18

ũ.

15 Ǿ ma εα pila gbε pó té kuwàpiwa, má Dii bàakuaáño gbè pèpεε mèn plapiò kũa.

16 Má è a duunakè Dii á Luaε, a kē zé pó a dàéwa gǿǿ, a mǿkàsa zugaaε ũ.

17 Ǿ ma gbè pèpεε mèn pla pó má kũapiò pàλε, má wíwi á wáa.

18 Ǿ ma εα γε wule Dii ae gǿǿ bla fáane ní gwāasíno lán káauwa.† Mi pǿbleo, mi imio du-una pó á kè yáí. A yá pó Dii yeio kè, a aà pǿ fèlè.

19 Má Dii pǿkũma ní aà zafēao vía ví,‡ asa aà pǿ pàázi maamaε, a ye á kaaleε. Ǿ Dii èa ma yāma gǿǿ bee lo.

20 Dii pǿ pà Aalonazi maamaa, a ye aà de, ñ ma awakpàé Diiε gǿǿbeezi lo.

21 Ma zugaaε pó á pí duunkεbo ũpi sè, má kpàsa à tekù, ñ má gbègbè kélékεε e a tí bò, ñ ma a típi zù í pó lé bàale gbepi pǿleua.

22 A Dii pǿ fèlè Tabela§ ní Masao* ní Lé'udeo Miao.†

23 Ké Dii á gbáε Kadési Baaneε, a óé à gé bùsu pó á kpàwá síi, ñ a bǿ Dii á Luapi yá kpe, i aà náaikeo, i aà yāmao.‡

24 Iǿ bǿ Dii yá kpeε sea za gǿǿ pó má á dǿ e gbā.

25 Ma wule Dii ae gǿǿ bla fáane ní gwāasíno, ké Dii òmεε á á kaale yáí.

26 Ma wabikè Diiwa ma mè: Dii Lua, nísu n̄ ní gbéǿ midεo, n gbé pó n ní bó ní n iko zǿǿo, n ní bóλε Egipi ní n gàsa gbāoipio.

† 9:18 Bǿa 34.28 ‡ 9:19 Ebe 12.21 § 9:22 Nao 11.3 * 9:22 Bǿa 17.7 † 9:22 Nao 11.34 ‡ 9:23 Nao 13.31-14.9

27 To n zòblenao Ablahaũ ní Izaakio ní Yakobuo yá dɔngu. Nsu gbépiɔ swágbāa ní ní vāikεo ní ní duunao yādao.

28 Tó ni κε màao, bùsu pó n ní bɔu gbέo με n fua géirino bùsu pó ní a legbèné guue. Aa με ɔ n geirino guwawaiu, ké n zaŋgu yáie.

29 Kási n gbέone sɔ, míμε ní ní ví. N n gási pòo, n ní bóle ní n iko zɔɔo.

10

Gbè pèπεε dafu (Bɔa 34.1-9)

1 Zibeezi Dii òμεε mà gbè pèπεε mèn plaɔ á lá a káauɔwa, mí dede gbewa mà mɔò a kíi. A mē ɔ mà kpagolo κε ní lío.

2 A mē á εa yá pó á kè gbè pèπεε káau pó má wíwíɔwa kē a dafupiɔwa ɔε, mí γε ka kpagolopi guu.

3 Ma kpagolopi kè ní lepusialio, ɔ ma gbè pèπεε á mèn pla lá a káauɔwa. Ma dede gbepiwa, má gbè pèπεεpiɔ kúa,

4 ɔ à yádilea mèn kwi pó a òé té guu za gbε musu gɔɔ pó a káaa weɔ kèwà ɔ, a kpàa.

5 ɔ ma εa ma pila gbepiwa, ma gbè pèπεεpiɔ kà kpagolo pó má kèpi guu lá Dii òμεεwa. Aa ku we e ní a gbāo.

6 A ɔ Yaakāɔ ɔ'εa, a táa'ò gè Mɔsela, we ɔ Aalona gàu. Wà àà ví, ɔ àà né Eleazaa gè sa'onkia ũ àà gbεu.*

7 Bɔa we a γε Gudegoda, ɔ a γε Yɔbata bùsu swadeu.

* 10:6 Nao 20.28

8 Gɔɔ bee Dii Levii buiɔ ðile aaɔ a bàakuaáɔ kpagolo sea, aaliɔ a gbagba, aaliɔ samaa'o gbéɔne ní a tóo lá aale ke e gbāwa.

9 A yáí tò Levii buiɔ bùsu kpaalese ní ní gbéɔo, asa Dii mé ní baa ũ, lá Dii á Lua ònéwa.

10 Má kú gbɛ musu gɔɔ bla fáane ní gwāasínao lán káauwa.† Dii ma yāmà gɔɔ bee lɔ, ñ í á kaale lɔo.

11 Dii òmɛɛ mà pila mà ge dɔaa gbéɔne, ké aa e ge bùsu pɔ a a legbè ní dezi káauɔne à mè á kpámápi sí.

Aɔ Dii vía ví

12 Isailiɔ, yá kpele Dii á Lua lé gbeawá sai? Sema àɔ Dii á Luapi vía ví, lɔ te aà iai, lɔ yeaàzi, lɔ zɔbleè ní nðsemendoo teasisai,

13 lɔ aà yádileɔ kŭa ní aà ikoyā pɔ mále daé gbā á aafia yáíɔ.

14 Luabéá Dii á Lua pɔe e musumusu. Dúniáá aà pɔe lɔ ní pɔ pɔ kú a guuɔ píi.

15 N beeo Dii pɔ dɔ á dezi káauɔwa, a yeńzi, ñ à á sé, á gbé pɔ á de ní bui ũ, lá á de gbāwa.

16 Ayāmeto à á sè gbāsí wolo, á kua su àɔ gbāa lɔo.

17 Asa Dii á Lua mé luaɔ Lua ũ. Ōme diiɔ Dii ũ. Lua zɔɔ gbāapiide pɔ í tó ní me séenatan aà ũ. Ili gbé zāboo,‡ ili gbagusaesio.

18 I yānakpa tone pɔ gwana víoɔ ní gyaa gbẽandoɔwae. A ye bòmɔɔzi, í pɔblea ní zwāao kpámá.

19 Apiɔ sɔ à ye bòmɔɔzi, asa bòmɔɔn á ũ Egipi yāa sɔ.

20 Aliɔ Dii á Lua vía ví, ili zɔbleè. Ali naaàzi, ili legbè ní aà tóo,

† 10:10 Bɔa 34.28 ‡ 10:17 Zln 10.34, Lom 2.11

21 ìlìo àà táasile. Ōme á Lua ũ, à yāzōo pó ì to vĩa ní kúo kèé, a wesìe.

22 A dezi pó tà Egipiò gbēon bàaòkwie, § ò Dii á Lua tò aa dasikù lán saanaowa.*

11

Yea Diizi ní misilèaèò

1 Aò ye Dii á Luazi, ìo àà yādilene kúa gōopii ní àà ikoyāo ní àà yādileao, ìo àà otondokii gwa.

2 Aò dō gbā, i ke á néo ò Dii á Lua ní wetào, aame aa wesiaàleo, áme. A wesì àà zōokele ní àà gāsa gbāao ní àà gāsì pó a pòoo

3 ní seela pó a kèò ní yá pó a kè Egipiò kí Falaōo ní a bùsuoe píi

4 ní yá pó a kè Egipi zīgōone ní ní sōo ní ní sōgoo. A Isia Tēa kuaamá gōo pó aale péléázi, à ní mīde mío.*

5 A yá pó a kèé guwaiwaiu e a ge kaò gue beeu dō

6 ní yá pó a kè Lubeni bui Eliabu néo Datani ní Abilaūone. Tōole wēaa á guu à ní mōmō ní ní bēdeò ní ní zwàakpēo ní ní gbéò píi.†

7 A wesì yāzōo pó Dii kèpiòle píi.

8 Aò yá pó mále daé gbāo kúa, ké àò gbāa, í bua Yuudēwa à gé bùsu pó ále géupi síi,

9 í wēni ke bùsu pó Dii a legbè á dezi káauone à mè á kpámá ní ní buiopi guu, bùsu pó ví ní zó'io diupi.

10 Bùsu pó ále gé síipi de lán Egipi bùsu pó a bouwao. Egipipi a pótò, a itò á kàwà lán kaa pówae.

11 Bùsu pó ále gé síipi sìsì ví ní guzulēoe, lou mé ì ma we.

§ 10:22 Daa 46.27 * 10:22 Daa 15.5, 22.17 * 11:4 B̄oa 14.28

† 11:6 Nao 16.31-32

12 Dii á Lua mé ɪɔ ɔlia b̀supizi gɔɔpii. ɪɔ wéteɪ za wè daaleawa e a midεawa.

13 Tó a yá pó mále daé gbāɔ mà, tó á nisina ye Dii á Luazi mé ále zɔbleè ní ǹsemendo,

14 a to lou ma á b̀suu a gɔɔwa. A daale káabuana, i b̀lei, á p̀wena ní á v̄εεo ní á n̄sio i kéé maama,

15 í p̀ble à ká. A to s̄e b̀le á zuone ɔ.

16 A laaika! Asu to wà á sásā, à ze ní dii pāleɔ à kúle à zɔblenéo.

17 Tó á kè màa, Dii pɔ a paázie, i musu zé taé, ké lou su maéo yáí. Tɔɔle a blekeo, í kaale kándo b̀su maa pó Dii lé kpáwápiu.

18 Aɔ yápiɔ k̄ua á s̄u ní á ǹseo, í da á ɔwa ní á mi'aeo seela ũ.

19 Aliɔ dada á néone, íli oné gɔɔ pó á kú ua ge á be zéu, ge tó ále wúle ge ále feleɔ n̄o.

20 A ké á kpé kpele ḡɔwa ní á b̀leɔ,

21 ke ápiɔ ní á néo e ḡḡe b̀su pó Dii a legbè á dezi káauone à mè á kpámá e dúnia gé láaopi guu.

22 Tó á yá pó mále dileé k̄ua, ále zikewà píi, tó á ye Dii á Luazi, mé á té aà iai, a naaàzi,

23 a buipio yáé píie, í bui pó an z̄ɔ deálapiɔ b̀su símá.

24 Gu pó á gbá a péleu a ḡɔ á pó ũ píie, sea za guwaiwaiu e Libā b̀suu, sea za Uflata d̄ɔɔi e ísia pó kú be'ae oiwa. A b̀su z̄leɔn we.‡

25 Gb̄e a f̄ɔ ḡié. Gu pó a k̄ese lé a zeu píi, Dii á Lua a to gili ní víao ḡe b̀supideɔgue, lá à a legbèéwa.

26 A ma! Mále báaadangu yá ní láaizíama yáɔ dileé gbā.

‡ 11:24 Yoz 1.3-4

²⁷ Tó a Dii yādilea pó mále daé gbãò mà, a báaadaáguε.

²⁸ Tó i Dii á Lua yādileapiò mao, mé á té dii pó á n̄ d̄soòzi, a láaiziwáε.

²⁹ Tó Dii á Lua gèánò bùsu pó ále gé síipi guu, à báaadangu yápi kpàwake Galiziũ gbε musu, í láaiziama yápi kpàwake Ebali gbε musu. §

³⁰ Gbεpiò ku Yuudē be'ae baa, gu pó Kanaa pó kú Yuudē s̄εuò kuu. A z̄á n̄ M̄ole líòò, b̄aa n̄ Giligalio.

³¹ A bua Yuudēwa tia, í gé bùsu pó Dii á Lua lé kpáwápi síi. Tó á sí a z̄òleu,

³² Íò ikoyāò n̄ yādilea pó mále daé gbãò k̄ua, àò z̄ikewà.

12

Lousisik̄i m̄endona

¹ Ikoyāò n̄ yādilea pó àò k̄ua bùsu pó Dii á dezi káauò Lua kpáwá guuòñ ke: Ḡoò pó á kú we píi àò z̄ikewà.

² A bui pó ále n̄ bùsu símápiò guleſi pó aa b̄òò gboo píi, gu pó aai z̄òbleu n̄ t̄áaone gbè leſò n̄ síſò musu n̄ lí yèleleò gbáuo píi.

³ A n̄ sa'oklipiò gboo, í n̄ gbèpeleò wíwi, í n̄ Asetaati lipelèò kpasa à tékũ, í n̄ pó pó aa ðile n̄ dii ũò dúúz̄, í n̄ tó de gupio.

⁴ Asuli ke Dii á Luaε, lá aai ke n̄ diionewao.

⁵ Dii á Lua a gu dile á buie t̄òleu, aà tó òò kuwà, íò aà sisiu. We áli géu

⁶ n̄ sa pó w̄i a pó káteu à tékũò n̄ sáaukpasao n̄ á pó kwideò n̄ á gbaò n̄ pó pó a a legbè Diiεò n̄ á p̄oēá gbaò n̄ á p̄otuo né séiáò,

⁷ ɪli pɔble Dii á Lua aε we ní á bεdeɔ, í pɔnake zí pɔ á kèɔ yá musu píi, ké Dii á Lua báaadàágu yáí.

⁸ Asu ke lá wáλε ke la gbáεwao, asa lá à wá baade pɔ gbà ɔ àλε ke,

⁹ ké i ka bùsu pɔ Dii á Lua lé kpáwá à kámaboupi guu yāao yáí.

¹⁰ Tó a bua Yuudēwa, mé a zɔλε bùsu pɔ Dii á Lua lé kpáwá á pɔ ũpi guu, a to à íampakii e á wελε pɔ liaaázio yá musu, ío ku dɔɔa.

¹¹ Dii á Lua a gu pɔ a tɔ aɔ kuwà dileé, ɪli gé we ní pɔ pɔ máλε dileéɔ píi, sa pɔ wí a pɔ kátεu à tékūo ní sáaukpasao ní á pɔ kwideɔ ní á gbao ní pɔmaa pɔ a a legbèèɔ.

¹² Wekii á pɔ aɔ na Dii á Luawa, ápiɔ ní á negɔεo ní á nenɔεo ní á zíkεnao gɔεo ní nɔεo ní Levii bui pɔ kú á be wéλεu aai bùsu kpaaleséánɔo.

¹³ A laaika! Asu sa'o gu pɔ kèéu,

¹⁴ sema gu pɔ Dii a dile á buie tɔλε guu bàasio. Wekii áli sa'ou, í yá pɔ máλε daéɔ keu píi.

¹⁵ N beeo àli pɔ pɔ áλε só kòlokpa gu pɔ kèéu, lá Dii á Lua báaadàágu léu. Gbé pɔ aa gbáλεao ní gbé pɔ aa gbáλεao píi aali só ní be wéλεu, lá i tue ge bana sowa.

¹⁶ Ali pɔ kòlokpa a au bɔλε kóλε tɔλε lán íwa. Asu aupi bleo.

¹⁷ Asu á pówεna kwide pɔ á kpàa ble á wéλεu ge vεε ge nísi ge á pɔtuo nesana séiaɔ ge pɔ pɔ a a legbèmεεo ge á pɔεá gbao ge pɔ pɔ má díλε àli ma gbao.

¹⁸ Ali ble Dii á Lua aε gu pɔ a σεu, ápiɔ ní á negɔεo ní á nenɔεo ní á zíkεnao gɔεo ní nɔεo ní Levii bui pɔ kú

á wéleu. A tó á pò lío na Dii á Luawa zǐ pò á kèo yá musu píi.

19 A laaika! Asu niazíkpa Levii buiozi gòo pò á kú búsupi guuo.

20 Tó Dii á Lua á búsu káfíé lá a òéwa, tó nòo ni lé á òe, mé á ye só, àli só á pòeáwa.

21 Tó gu pò Dii á Lua a se a tó aò kuwà zàánò, àli pò pò Dii kpáwá kòlokpa lá má òilééwa, í só á be wéleu á pòeáwa.

22 Lá i tue ge bana só, àli so màa, gbé pò aa gbáleoó ní gbé pò aa gbáleoó píi.

23 Asuli pò kòlokpasai sóo fá! Asa a au mé a wēni ũ. Asuli nòo só ní a wēnioo.*

24 Ali pò kòlokpa a au bòle kóle tóole lán íwa. Asuli aupi bleo.

25 Asuli bleo, ké à e àò yá pò Dii yei ke yáí, ío aafia, ápió ní á buio á kpe.

26 Ali pò pò á òíle Dii pò ũ a a legbèèò sé geò gu pò a seu.

27 Ali sa pò wí a pò káteu à tékū o Dii á Luawa aà gbagbakíi, a nòo ní a auo píi. Ali sáaukpasa nòo só, íli a au éle Dii á Lua gbagbakíipiwa.

28 Aò yá pò mále daépió kūa, ío zíkewà. Aò yá pò maa mé a zeví Diie ke, ké à e àò aafia, ápió ní á buio e gòopii.

29 Dii á Lua a bui pò ále gé ní búsu síimápió midéé, í ní búsu sí a zòleu.

30 A laaika! An kaalea gbéa ásu zu bai guuo. Asu ní diio yāgbéa à me, kpelewa buipio í zòble ní diioe, wà ke màa sōo bá!

* 12:23 Daa 9.4, Lev 17.10-14, Zin 15.20

31 Asu ke Dii á Luaε màao, asa yābēε pó Dii zau pīi 5 aañ ke ní diionε, aañ sa pó wī a pó káteu à tékū o ní ní nεgōε ní ní nenεε lo se.

13

Zɔblea dii pāleεne

1 Aɔ yá pó mále daéɔ kūa pīi, íɔ zíkεwà. Asu yāε káfi a guuo, mé ásu yāε bɔuo.*

2 Tó ānabi ge nana'ona fēle á guu à mè, á seela ge dabudabu kéé,

3 tó seela ge dabudabu pó a òé kè, mé a òé à te dii pó á dō yāoɔzi, íɔ zɔblené,

4 ásu ānabipi ge nana'onapi yāmao. Dii á Lua mé á lé, àle á gwa, tó á nisina yeazi ní nòsemendoo.

5 Aɔ te Dii á Luazi, íɔ aà vía ví. Aɔ aà yādileεɔ kūa, íɔ aà yāma. Aɔ zɔbleè, íɔ naaaazi.

6 Sema wà ānabipi ge nana'onapi de, asa àle oé à bɔ Dii á Lua pó á bóle zɔbleu Egipi à á bó kpeε. Ale á ké zé pó Dii á Lua òbé à beuwaε. Sema à vāipi mide á guu.

7 Tó n vīi ge n dāuna dadoūde ge n nεgōε ge n nenεε ge n nɔ yenzide ge n kpàasia n swāfē asii guu à mè, wà gé zɔblei dii pó ápiɔ ge á deziɔ dōonε,

8 bui pó kúánɔ kái ge zāɔ diin nò, dúnia léla e a léle diion nò,

9 ísu weiè ñ aà yāmao. Nsu ñ aà wēnagwa ñ sùuukeaànɔ. Nsu kàedaaàzio.

10 N aà de. Dɔaa ñ aà pa ní gbεo, gbé kīniɔ i gbasa aà pápa.

11 A aà pápa ní gbεo à de, asa a wèlele à á ké Dii á Lua pó á bóle zɔbleu Egipiwaε.

* 13:1 Zia 22.18-19

12 Tó Isailiò mà, vĩa a ní kú mípiiε, aa we yāvāi bee taa ke á guu bo.

13 Tó á mà wéle pò Dii á Lua lé kpáwá àò ku a guuò dou wà mè,

14 gběpāò fèle wéledeò swáfè, aa mè wà gé zòblei dii pò á dṣòòne,

15 à yápi gbεagbεa, í gbéò lala maamaa à ma. Tó wà yābēpi kè á guu síanaε,

16 à wélepideò dede ní fēndao míòmiò, í wélepideò ní pòtuò kaale píi.

17 A ní pòò naaa kále gāaε, í tesò wélepiwa ní pòpiò píi sa pò wí a pò káteu à tékū Dii á Luaε ũ. Wélepi i gò bezia ũ e gòòpii, wasu εa kále bauo.

18-19 Asuli pò pò Dii á Lua ðile kaalepò ũ kee seò, ké aà pòkūma pāsì e weewà yái. Tó a Dii á Lua yāmà, mé á aà yādilea pò mále daé gbāò kūa, mé a yá pò a yei kè, a wēnadṣé, i sùuukeánò, i to à dasikū, lá à a legbè á dezi káauònewa.

14

Pò pò Dii ðile tē ũ

(Lev 11.1-47)

1 Dii á Lua néòn á ũ. Asu à á me líli ge à á mi bo ge yá musuo,

2 asa Dii á Lua gbé pò an kua adoaòn á ũ. A á sé dúnia buiò guu a gbé yenzideò ũε.

3 Asu tēε bleo.

4 Nòò pò áli sóòn ke: Zu, sã, ble,

5 bana, tue, bua, sae, yaa, gbò, kpasaa.

6 Nòò pò a swe paaa pla mé i pòbò a kòlou à εa àò só, àli beò só.

7 Tó a swε paaa plao, ge ñli pɔbɔ a kòlou à èa sòo, ásulì sóo. Asu yiongo ge kífēna ge éñ'ui'uina soo. Aaí pɔbɔ ní kòlou aa εa só, āma an swε paaao. A nòo beeɔ té.

8 Sàwa swε paaa, kási ásu soo, asa ñli pɔbɔ a kòlou à èa sòo. A nòo beeɔ té. Asu ɔkã a gεwa seo.

9 Pó pó kú í guu, tó a ka ní tεεo ví, àli só.

10 Pó pó ka ní tεεo ví sɔo, à té, ásulì sóo.

11 Ali bā pó wi dilε tē ũoɔ só píi.

12 Bā pó áli sóoɔ tón ke: Yāamusu, kúu, bāso,

13 baε, zabā, bleaa bui píi,

14 gbagbaa bui píi,

15 koohūhūna, taataa, yaabεε bui píi,

16 koo bui píi, bāyakpa, fana,

17 gáu, tεεpili, kpɔbɔ'ìlena,

18 wāaliana, yaapuna bui píi, welembā, sasi.

19 A kòo gāsìadeɔ tē píi, ásu soo,

20 a gāsìade pó de tē ũoɔ bàasi.

21 Asu pó pó gà ní aziao soo.* A kpa bòmɔ pó kú á uawa aà so ge à yía buipālewa. Apio, Dii á Lua gbé pó an kua adoaɔn á ũ. Ásulì blenε nòo kuu ní a da yó'ioo.†

Pó kwide yādilεa

22 Alio á bua pówεna kwide kpa wē ní wεo.‡

23 Ali ble Dii á Lua aε gu pó a se àli a sísiu, á pówεna ní á vēεo ní á nísio ní á pɔtuo nesana séiao, ké à e ào Dii á Lua vía ví gɔɔpii yái.

* **14:21** Lev 17.12-15, Zín 15.20 † **14:21** Bɔa 23.19, 34.26 ‡ **14:22** Nao 18.21

24 Tó gu pò Dii a sepi asu àò zàè, mé á fǒ se à geò
we píio báaa pò a dàágupi yáí,

25 à yía, í gé ní a ðao we.

26 Ali pò pò á yei lú ní ðapio, zu ge sã ge vëe ge wë
ge pò pò á pò gbà píi, í ble Dii á Lua ae we à pónakèò,
ápíò ní á bèdeò píi.

27 Asu niazíkpa Levii bui pò kú á wéleuoꝑzio, asa
aa bùsu kpaaleseánò.

28 Ali wë àaòde pò kwide kálè á wéleu,

29 á wéle Levii bui pò aa bùsu kpaaleseánòò ní
bòmòò ní netone pò gwana vïòò ní gyaa taasideò aai
mò ble aa ká, Dii á Lua i báaadaágu zì pò ále ke yá
musu píi.

15

Fiatoane (Lev 25.1-7)

1 Wë soplá ní wë soplao àliò fiadeò ké.

2 Lá áli ke a yá musun ke: Gbé pò pò sèa a gbédeee,
aà ade ké. Asu fiála a gbédeepi ge a gbéwao, asa wà
fiatoane kpàwakè Dii yáíe.

3 Nibò ò àli fiálawà, íli fiá pò kú a gbédeewa toè.

4-5 Tó a Dii á Lua yámà, mé ále zìke yádilea pò
mále oé gbàòwa ní laaio lé, taaside alio kú á guuo,
asa Dii á Lua a báaadaágu bùsu pò àle kpáwá à gò
vìpi guue.

6 Dii á Lua a báaadaágu lá à a legbééwaε. Ame á
fiado buiòwa, áò fiaseamá ni vïo. Ame á kiblemá, i
ke aame aa kiblewáo.

7 Tó á gbèe su gò taaside ũ á guu bùsu pò Dii á Lua
lé kpáwá wélee guu, ásu á nòse kúkpaè à gí pò sèaièò.

⁸ Ali ɔ pooè, à pɔ pɔ kèsāwà sēaè.

⁹ A laaika! Asu làasoo vāi ke à me wè soplade pɔ wī fiadeɔ kēu kà káiεo. Tó a bīikè ní á gbé pɔ de taaside ũo, mé i pɔe kpawàò, tó à wiilè Diiwa á yá musu, a gɔ́é duuna ũε.

¹⁰ A kpawà sɔũsɔũ, i ke ní ǹsememplao no. Tó á kè màa, Dii á Lua a báaada zī pɔ á keɔu ní yá pɔ á keɔ píi.

¹¹ Taasideɔ láa á bùsuuo.* A yáí tò mále oé, àli ɔ poo á bùsu gbé pɔ aa de wɛnadeɔ ge taasideɔ ũɔne.

Zɔgbaεa yá (Bɔa 21.1-11)

¹² Tó wà á Ebelu dee gɔε ge nɔε yíawá, àli zɔbleé wè sooloε, a wè soplade guu à aà bɔ zɔkeu, i gɔ́ azíε.

¹³ Tó ále aà gbaε sɔ́, ásu à aà gbaε ɔgiio.

¹⁴ A aà gba á kpàsa pɔɔ ní á dɔ́ pɔɔ ní á vɛε pɔ á fèò. Lá Dii á Lua báaadaágu, à kpawà màa sɔ́.

¹⁵ Lá a zɔblè Egipi, ɔ́ Dii á Lua á bó, à to a yá dɔ́águ. Bee yáí ma yáε bee dīléí gbã.

¹⁶ Tó á zɔe òé á kɛ́wáo, ké a yeázi ní á bεdeɔ, àle namama á kīi yáí,

¹⁷ à ka sé, í aà swá fɔ̀ò kpeεε gbawa, i gɔ́ á zɔ ũ gɔ̀ɔpii. A yá doupi ke ní zɔnɔeɔ lo.

¹⁸ Asu to zɔgbaεa yápi kɛ́é zī'ũo, asa zī pɔ a kèé e wè soolo ài de gbèwina pɔ́a léε pla. A aà gbaε, i gɔ́ azíε, Dii á Lua i báaada zī pɔ á keɔu píi.

Pɔtuɔ nesana séiaɔ

* 15:11 Zāa 12.8

19 A á pɔtuo nesana sɛ́iaɔ dile Dii á Lua pɔ ũ. Asuli zike ní a zù nesana sɛ́iaoo. Asuli á sã nesana sɛ́ia kãkẽ̀eio.

20 Wẽ ní wẽo àli só ní á bẽdeɔ Dii á Lua aẽ gu pɔ a seũ.

21 Tó pɔtuo nɛ́piɔ kee sãa vĩ, ẽẽ ge vĩa ge sãa vãi pãle a vĩn lò, ásu sa'òò Dii á Luawao.

22 Ali só bẽ, gbé pɔ aa gbãleɔ ní gbé pɔ aa gbãleɔo ppii, lá i tue ge bana sowa.

23 Asu só ní a auoo. Ali a kòlokpa a au bɔle kóle tɔɔle lán íwa.

16

Dikpeɔ yá

(Bɔa 12.1-20, Lev 23.15-21)

1 Tó mɔ pɔ wĩ me Abibu b̀ò, àli Gẽamusu dikpeke Dii á Luaẽ, asa mɔpi guu ã à b̀ánɔ Egipi gwãasĩna.

2 A sa'o Dii á Luawa ní zuo ge sã Gẽamusu sa'obɔ ũ gu pɔ Dii a seũ a tó iɔ kuwàu.

3 Asu pẽẽ soòo. Aliɔ kàa so e gɔɔ soplã wẽna ble ũ, asa a bɔle Egipi ní wãaoe, á bɔa Egipi yá iɔ dɔágu gɔɔpii.

4 Pẽẽse'ese su àò ku guei á bùsuuo e gɔɔ soplapi ge paò. Sa pɔ á o dikpegeɔ sɛ́ia oosi, ásu a ǹò kini to gu dɔwàò.

5 A Gẽamusu sa'oa zé vĩ bùsu pɔ Dii á Lua lé kpáwá wéleẽ guuo,

6 sema gu pɔ a se a tó iɔ kuwà bàasio. Wekii àli Gẽamusu sa'ou oosiele á bɔleã Egipi dikpegeɔ.

7 Ali sa'onɔɔ fùuke, í só gu pɔ Dii á Lua a seũ. Tó gu d̀ò, í tá bẽ.

⁸ Alio kàa so e gɔɔ soolo, a gɔɔ soplade zí í kãaa Dii á Luaε. Asuli zie ke zibeezio.

⁹ Za gɔɔ pɔ́ a na pɔ́kεkεawa, àliɔ àsɔa nao, a soplade

¹⁰ í gbasà Pãteko dikpeke Dii á Luaε. Lá à báaadaágu léu, àli gbadaè màa.

¹¹ Ali pɔ́nake Dii á Luaε gu pɔ́ a se a tó iɔ kuwàù, ápiɔ́ ń á nεgɔ́εɔ ń á nenɔ́εɔ ń á zɔgɔ́εnaɔ ń á zɔnɔ́εnaɔ ń Levii bui pɔ́ kú á wéleuɔ́ ń bòmɔɔ ń tone pɔ́ gwana víɔɔ ń gyaa taaside pɔ́ kú á guuɔ.

¹² A tó á zɔblea Egipi yá àò dɔ́águ, í zíkε ikoyápiɔ́wa ń laaio.

¹³ Pɔ́gbɛ́a ń v̄εεbε'if̄εao gbεa àli Lákpεdɔa dikpeke e gɔɔ soplà.

¹⁴ Ali pɔ́nake dikpepi guu, ápiɔ́ ń á nεgɔ́εɔ ń á nenɔ́εɔ ń á zɔgɔ́εnaɔ ń á zɔnɔ́εnaɔ ń Levii bui ń bòmɔɔ ń netoneɔ ń gyaa pɔ́ kú á wéleuɔ́.

¹⁵ Alio dikpepi ke Dii á Luaε e gɔɔ soplà, gu pɔ́ a seu, asa Dii á Lua a báaadaágu ń á buapɔ́ɔ ń zí pɔ́ á keɔ píi, á pɔ́na i ke zài.

¹⁶ W̄ε n̄ w̄εo ḡεn àaɔ́ á ḡεo lí gé n̄zía ɔ́ɔi Dii á Luaε gu pɔ́ a seu, Kàaso dikpe zí n̄ Pãteko dikpe zío n̄ Lákpεdɔa dikpe zío. Gb̄εe su azía ɔ́ɔi Diiε ɔ́giio.

¹⁷ Baade lí gé n̄ gbao báaa pɔ́ Dii á Lua d̄aaágu léu.

Yágɔ́gɔ́a

¹⁸ A yákpalekεnaɔ n̄ gb̄aadeɔ dileɔdile á bui n̄ buio guu wéle pɔ́ Dii á Lua lé kpáwáɔ guu pii. Aali yákpaleke n̄ gb̄éɔ a zéwa.

19 Asuli yágōgō koleao. Asuli gbagusaesio, asa gbagusaε ì ònònao vīakūε, mé ì gbēmaao yá fuangba.

20 Alio te yázedei, í e àò ku, í gō bùsu pó Dii á Lua lé kpáwápi ví.

21 Asuli Asetaati lí péle sa'okii pó á bo Dii á Lua pó ũ saεo.

22 Asuli gbepεε we táa ũo, asa Dii á Lua zauε.

17

1 Asuli sa'o Dii á Luawa ní zu ge sã vāi ge a sãadeoo, asa Dii á Lua ye yá bee taa gíyāio.

2 Tó gbēε ku wéle pó Dii á Lua lé kpáwá guu, gōε ge nœ, mé àle yá pó Dii á Lua yeio ke, àle Dii bàakuaánò yá gboo,

3 àle zòble dii páleœε, àle kúléné ge íatē ge mœvua ge saanaen nò, lá má òé ásu keowa,

4 tó á mà màa, à yápi gbεagbεa maamaa. Tó wà yābēepi kè á guu síanaε, mé a sea vío,

5 à gōε ge nœ pó yāvāipi kè se boaànò bíibœleu, í aà pápa ní gbεo à de.*

6 Tó seeladeœ ku gbœœn pla ge àaõ,† à gbépi de. Asuli gbēde gbé mēndo seeladeke yá musuo.

7 Seeladeœ mé aa dœaa aà pá, gbépii i gbasa aà pápa, ké vāi e láa á guu yái.‡

8 Tó wà mò ní gbé káalao á be wéleu, mé yápi kèé zí'ũ, i f̄s á kèkeo, gbēdeεa ge yágōgōa ge gbēke a ían nò, à géínò gu pó Dii á Lua a seu.

* 17:5 Bœa 22.19 † 17:6 Mat 18.16, 2Kln 13.1, 1Tim 5.19, Ebe 10.28

‡ 17:7 1Kln 5.13

⁹ I gérĩno sa'ona Levii buio kíi ní gbé pọ de yákpalekena ũ gwo beeo. A yápi gbεagbεamá, aai oé lá wa yápi gógó.

¹⁰ A ke lá aa oé gu pọ Dii a seuwa. A laaika! A ke lá aa daéwa píi.

¹¹ A zíkε ikoyā pọ aa dàéwa ní lá aa yákpale mǐdeo. Asuli pāale oplaai ge zεεio.

¹² Tó gbé kàamai vǐ, mé i yákpalekena ge sa'ona pọ lé zíkε Dii á Luaε yāmao, à gbépi de à vǐi bo á guu.

¹³ Tó Isailio mà píi, vǐa a ní kú, aa dóérĩno bo.

Kia yá

¹⁴ Tó a gē búsu pọ Dii á Lua lé kpáwá guu, á sí a zǐleu, á mé wà gbé dile wá kía ũ, lá bui pọ liaawázio kèwa. §

¹⁵ A gbé pọ Dii á Lua a se á guu dile á kía ũ. Asuli buipāle dile a ũo.

¹⁶ Kíapi suli sǐ káaaazi dasio. Asu to gbéó gé sǐ dasi wεεlei Egipto,* asa Dii òé à mè, ásu εa gé we boε.

¹⁷ Asu nǔse dasio, † ké an yá su aà sǐ bleo yái. Asu ánuusu ní vuao káaaazi zǔzǔo. ‡

¹⁸ Tó à kpalablè, aà ikoyā pọ na sa'ona Levii buio oziε bee ké láu azia pọ ũ,

¹⁹ io kǔa, io a kyoke e a wēni léu, ké à e vǐakea Dii á Luaε dada, io aà ikoyāε beeo kǔa píi, i aà otondókíi gwa.

²⁰ Asu azia se lesí de a gbéola à pāale ikoyāε oplaai ge zεεio, ké aàpi ní a buio e gēgē Isaili kpalau yái.

§ 17:14 1Sam 8.5 * 17:16 1Kia 10.28 † 17:17 1Kia 11.1-8

‡ 17:17 1Kia 10.14-22

18

Sa'onao ní Levii buiɔ baa

¹ Sa'onao ní Levii buiɔ píi su bùsu kpaalese lán Isaili kɔniɔwao. Sa pɔ wí o Diiwa wà a pɔ nísi káteu à tékú pɔ kɔniɔ ní pɔ pɔ wí aà gbao iɔ de ní pɔblea ũ.

² Aa bùsu kpaalese ní gbéɔ. Dii mé ní baa ũ lá a ònéwa.*

³ Tó gbé lé sáaukpa sa'o ní zuo ge sã ge ble, aàli a ɔ do ní a gee'uo ní a basaaɔ kpa sa'onaoɔwa ní pɔ ũ.

⁴ A á pɔwen káau ní á vɛe káauo ní á nísi káauo ní sãkã pɔ á kèele seíao kpámá,

⁵ asa ampio Dii á Lua ní sé á buiɔ guu, aao sa'ozi ke ní a tóo gɔpii, ampio ní ní buiɔ.

⁶ Tó Levii bui bɔ Isaili wéle pɔ a kuu, ké àle gu pɔ Dii a seu nide yáí, mé à gè zòle we,

⁷ ali sa'ozi ke ní Dii a Lua tóo, lá a gbé Levii bui pɔ lé zike Dii weɔwae.

⁸ Ali a baa ble lánwae, pɔ pɔ aà mae beɔeɔ lí kpásãè bàasi.

Luayãdɔnsaiɔ yãbɛɛkea

⁹ Tó a gɛ bùsu pɔ Dii á Lua lé kpáwá guu, ásu bui pɔ kú weɔ yãbɛɛkea dadao.

¹⁰ A gbɛe su sa pɔ wí a pɔ káteu à tékú o ní a negɔe ge nɔeoo. Màsokena ge gbɛkɔlekena ge welekena ge pɔdamade† su à kú á guuo

¹¹ ge esebɛede ge welende ge táade ge gɛsisina.

¹² Asa yãbeetaakenaɔ bɛe Diiɛ. Yãbɛe beɔ kea yáí ɔ Dii á Lua lé buipio yáíé.

¹³ Aɔ ku tàaesai Dii á Lua.‡

* **18:2** Nao 18.20 † **18:10** Bɔa 22.17 ‡ **18:13** Mat 5.48

Anabi zōe a mós

14 Bui pós áλε ní bùsu símápio, aãí tãadeo ní màsokenao yãma, ãma ápio, Dii á Lua i weiéo.

15 Dii á Lua a á bui gbēe se ãnabi ũ lamawa. Aà yá ñ áli ma. §

16 Yá pós á gbèa Dii á Luawa gɔɔ pós a kō kãaa Olebun we. A mē Dii á Lua su yã'ové loo, á ye té zōopi gwaaio, ké ásu gao yái.*

17 Dii òmεε à mē á yá pós á òpi maa.

18 A mē á tó á gbēe gō ãnabi ũ lamawa, i a yá sóso kaè aà léu, ãnabipi i yá pós Dii dàepi oé píi.

19 Tó gbé i swáse Dii yá pós ãnabipi a o ní aà tóoio, Dii a yápi la adewae. †

20 Tó gbé kàamai vī, mé à yá pós Dii i daeo ò ní aà tóo, ge à yã'ò ní dii pãle tóo, wãli ãnabi bee taa de.

21 A gí làasookéi à mε: Kpelewa wá e yá pós i bo Dii kíio dōi?

22 Tó gbé yã'ò ní Dii tóo, mé yápi i keo ge i gbesuo, yá pós Dii i oon we. Gbépi kàamai mé tò à yápi ò. Ásu víakεèo.

19*Misiwéle**(Nao 35.9-28, Yoz 20.1-9)*

1 Tó Dii á Lua bui pós áλε ní bùsu kpáwáoo mīdeé, mé a ní bùsupi sí, a zōle ní wéle ní ní kpéoo guu,

2-3 à bùsu pós Dii á Lua lé kpáwápi kpaalè leε àaō, í wéle mēn àaō dile dodo bùsupioo guo, í zεbo pépe wélepiowa, ké gbēdena lí e bàale ta we.

§ 18:15 Zln 7.37 * 18:16 B3a 20.19 † 18:19 Zln 3.22-23

⁴ Tó kai mé mò, ò gbé a gbédee dè, mé íie ku aàpi ní gbé pò a dèo zānguo za zio, lá ali ken ke. Aàli bàale ta wélepìo dou azia misia yáí.

⁵ Tó gbé su gè lizōi líkpèu ní a gbédeeo, mé à mōo sè, àle mó lí léi, tó a wétē wò gè aà gbēdopi pà à gà, gbé pò yá bee taa aà lè, aàli bàale ta wélepìo dou azia misia yáí.

⁶ Tó i wéle dile mào, dae pò a tōsiwà a péle gbēdenapizi ní pōfēoe, i aà de, ké wéle pò wa ðile kè zà yáí. I ka wà aà de sōo, asa a íikūa ní gbé pò á dèo no.

⁷ Bee yáí má òé à wéle mèn àaō dile.

⁸⁻⁹ Tó ále zike yá pò mále dileé gbāe beeowa, mé á kūa píi, tó á ye Dii á Luazi, mé á be aà zéu gōōpii, a tó á bùsu zōōkū, lá à a legbè á dezi káauōnewae. Tó à bùsupi kpáwá píi, à ea wéle dile mèn àaō lō, à káfi àaō pò á ðile káau guu,

¹⁰ ké wasu taaesaide de, aà gaa yá i wí á musu bùsu pò Dii á Lua lé kpáwá àò vīpi guuo yáí.

¹¹ Tó gbé íisè ní a gbédeeo, mé àle aà kpakpa e à gè kùsiwà à aà dè, ò à gbàsa bàalè tà wélepìo dou,

¹² aà wéle gbēzōō gbēō zī aa aà kū suoné, wi aà kpa dae pò a tōsiwàwa, i aà de.

¹³ Asu à aà wēnagwao, í gbēdea tàae bō á bùsuu, á kua iō na.

Seeladeo

¹⁴ Bùsu pò Dii á Lua lé kpáwá à sipi guu, tó a tōle kpaalesè, á gbēe su a gbédee kōō pò gbé káauō dà se sōo.*

* **19:14** Iko 27.17

15 Asuli yáda gbé pò tàae ge duunakèla gbé m̀endo seeladeke yá musuo. Tó seelade kà pla ge àaõ, àli yápi sí.†

16 Tó seelade pásí lé bɔbɔ ní gbéó,

17 sema gbéon pla pò aa yáví ní k̄oopió gé sa'onao ní yákpalekena pò kú gɔɔ beeo le Dii k̄í,

18 yákpalekenapio i wéte yápi zi maamaa. Tó aa è ee ñ seelade pi lé to, à yádò a gbédeewae,

19 wa yá pò àle wewe wà ke a gbédeewae. Maa álió ke, v̄ai í l̄aa á guu.

20 Tó gbé k̄inió yápi mà, v̄ia a ní kú, aa we yá v̄ai bee taa ke á guu bau lo.

21 Asuli gbéee w̄enagwao. Ali ga fiabo ní gao, wé ní wéó, swaa ní swaao, ɔ ní ɔ, gbá ní gbáo.‡

20

Zikaa yá

1 Tó a ge á w̄eɔwa z̄iu, mé a ní s̄óó ní ní s̄ógoó ní ní z̄iḡó pò an dasi deálo è kpá, ásu v̄iakeneó, asa Dii á Lua pò á bóle Egipi kúánɔ.

2 Tó ále z̄ì s̄ouke, sa'ona lí mó yá'oi z̄iḡóne

3 à me: Isaili z̄iḡó, à swákpa à ma! Ale gé á w̄eɔwa z̄iu gbã. Asu to s̄ó kéáguo. Asu to v̄ia á k̄ũo. Asu to gili ḡeáguo. Asu to iw̄aa ká á p̄ao.

4 Dii á Lua mé lé géánɔ lélei á w̄eɔwae, a to à z̄ible.

5 Gb̄ẽz̄óó i o gbéone aa me: A déme kpé dafu d̀, mé i iu yāao ní? Ade ea ta a be, ké asu ga z̄ilau, gb̄ep̄ale io iuo yáí.

† 19:15 Nao 35.30, Iko 17.6 ‡ 19:21 B̄oa 21.23-25, Lev 24.19-20, Mat 5.38

⁶ A déme vèebu ví, i a m̄aokε yāao ni? Ade εa ta a bε, ké asu ga z̄l̄au, gb̄p̄ale īo a m̄aokεo yái.

⁷ A déme n̄okpama ví, i se yāao ni? Ade εa ta a bε, ké asu ga z̄l̄au, gb̄p̄ale seo yái.

⁸ Gb̄z̄ōpio i εa yákāfi gb̄é̄ne aa me: A déme vía ví s̄o k̄èāgui? Ade εa ta a bε, ké aà gb̄é̄o k̄usu su kwe laāawao yái.

⁹ Tó gb̄z̄ōo yā'òné aa làa, aali z̄iḡō d̄oanao dile aa d̄oaa gb̄é̄ne.

¹⁰ Tó a ge lélei w̄é̄lewa, àli o w̄é̄lepidēne ḡia aa n̄zia kp̄awá z̄ikasai.

¹¹ Tó aa w̄ei, mé aa n̄ w̄é̄le gba w̄é̄é, w̄é̄lepidēo i ḡō á z̄igb̄āakenao ū, aaīo z̄obleé.

¹² Tó aai á yāma s̄o, mé aa f̄el̄ewá n̄ z̄ioe, à n̄ k̄aka n̄ w̄é̄lepiu.

¹³ Tó Dii á Lua w̄é̄lepi n̄àé á ōzi, à a ḡōe d̄ede n̄ f̄endāo pii.

¹⁴ N̄ōe n̄ néo n̄ p̄otuōo n̄ w̄é̄lepi p̄ōo s̄o, à séle ázia p̄ōo ū pii. Ali á w̄el̄eo p̄ōo p̄ōo Dii á Lua kp̄awá̄o m̄aokε.

¹⁵ M̄āa á ke n̄ w̄é̄le p̄ōo z̄āā̄o maamāo, i ke bui p̄ōo k̄ú k̄āie beeo w̄é̄lēo no.

¹⁶ Bui p̄ōo Dii á Lua lé n̄ b̄usu kp̄awá̄pio w̄é̄lēo s̄o, ásu p̄e to a guu b̄é̄ēo, baa gb̄ēnaz̄ina.

¹⁷ A Itīo n̄ Am̄olēo n̄ Kanāo n̄ Pelizīo n̄ Ivīo n̄ Yebusīo mid̄e m̄īom̄īo, lá Dii á Lua d̄il̄é̄wa,

¹⁸ ké aasu yāb̄ēe p̄ōo aaī z̄oblēo n̄ dīīone daé, í duunakε Dii á Luāo yái.

¹⁹ Tó a koez̄ò w̄é̄lēi ḡōpla, ále z̄ikān̄o ké à w̄é̄lepi si yái, ásu m̄ōo t̄o lí p̄ōo w̄i a bε blēowao. Alīo lípio bε ble, ásu z̄ō. Lí̄one, i ke gb̄ēnaz̄ina p̄ōo a m̄om̄á z̄īuo no.

20 N beeo á f̄s lí p̄s á d̄s w̄li a be bleoɔ z̄s̄z̄s̄, ké à e gbà l̄s̄f̄i daò e w̄é̄lede p̄s aale z̄ikaánɔɔ ge fuò.

21

Gb̄ēdeā gusaē yá

1 Tó wà b̄ò gewa b̄usu p̄s Dii á Lua lé kpáwápiu, mé wa aà d̄ena d̄s̄o,

2 á gb̄ēz̄ɔɔ ní á yákpalekenao gé w̄é̄le p̄s kú weo gwagwa, lá a z̄à de ní gepio.

3 W̄é̄le p̄s aa è a k̄ai ní gepio, w̄é̄lepi gb̄ēz̄ɔɔ zununu p̄s wi zuudaè à z̄ikè yāao se

4 geò swa p̄s a í lí bao mé wi gupi k̄asak̄e wà p̄t̄ò we yāao sae. Wek̄ii aa zupi waa f̄iu aa de.

5 Sa'ona Levii buio i s̄o k̄ai sa, asa Dii á Lua ní sé a gb̄agbanao ūe, aa samaa'oe ní a t̄soe. Tó yákele f̄ele ge tó wà gb̄ēe k̄è'ia, aame aaliy yá bee kekea zé ví.

6 W̄é̄le p̄s k̄ai ní geo gb̄ēz̄ɔɔpio ní o pípi zu p̄s wà a waa f̄i swa saepi musu,

7 aai me: Wám̄e wa gb̄épi d̄eo, wi wesieo.

8 Dii, s̄uuk̄e ní n gb̄é Isaili p̄s n ní b̄oɔ. Nsu to t̄aesaide dea yá wí n gb̄é Isailio musuo. Màa aa láka gb̄épi deaa,

9 í b̄o t̄aesaide dea yáú, asa a yá p̄s maa Diīe k̄è.

Z̄iz̄o n̄e sea n̄o ū

10 Tó a ge á w̄eleɔwa z̄iu, mé Dii á Lua ní náé á ɔz̄i, a ní k̄uk̄u z̄iz̄o ū,

11 tó á gb̄ēe n̄o è ní guu, aà k̄akaa k̄èè maa, mé a yeaàzi, ali aà se n̄o ū,

12 i aà dile a be, n̄eipi i a mi bo, i a ɔk̄o z̄s̄z̄s̄,

13 i a zokewãa polo kóle. Nɔɛpi iɔ ku gɔpi be, i a de n a dao gaa ɔɔɔ mɔ do. A gbae gɔpi i ɔnawà à aà se nɔ ũ sa.

14 Tó nɔɛpi i kaaàguo, aà aà gbae i gɔ aziaε. Asu à aà yíao. Asu à aà dile zɔ ũo, asa à aà dɔ nɔε ũ kò.

Yoakεε

15 Tó gɔεε nɔ ví pla, mé a ye adozi de adoa, tó aa ne gɔεɔ laànɔ mípla mípii, tó nɔ pɔ a yeio mé ne íaànɔ káau,

16 gɔpi su yoake di nɔ pɔ a yei née nɔ pɔ a yeio yoa gbɛu túbi kpaalea yáio.

17 Sema aà yoake dɔ a nɔ pɔ a yeio née, i aà baa kpawà lee pla a pɔɔ kpaalea guu, asa népi mé aà gɔsakεε séia ũ, ɔme yoakεεε ví.

Nεgɔε swágbãade

18 Tó gɔεε ne gɔεε swágbãa sòlede ví, mé ìli a de n a dao yãmao, baa ké aal aà swágagae,

19 aà de n aà dao aai aà kũ wà geaànɔ gbẽzɔɔ kíi wéle bɔleu,

20 aai oné: Wá née beeá swágbãadeε, mé a sòle ví. Ili swáεε wá yáio. Lé'udeε mé wẽmin saε.

21 Wéle gɔεɔ i aà pápa n gbεo mípii wà aà de, ké vâi e láa á guu yái. Isailiɔ i yápi ma mípii, vía i n kú.

22 Tó gbẽε duunakè, à kà wà aà de, mé a aà dè, a aà ge lòo líwa,

23 ásu to gusi à aà ge le líwao. A aà ví zíbeezi, asa gbé pɔ wa lòo líwa á gbé pɔ Lua láaikèwàε.* Asu to bùsu pɔ Dii á Lua lé kpáwá gbãle màao.

* 21:23 Gal 3.13

22

Gbēpale pọ́ yá

¹ Tó n bọ n gbédee zu ge aà sáwa à vùaa, rísu pọ́pi to weo. Kū sọ̀è.

² Tó n gbédeepi be ku káio, ge tó rí aà dṣoe, pọ́pi dilẹ n be e aà mò wẹlei, ní gbasa n kpowà.

³ Maa ríyọ ke rí aà zàa'inao ge aà zwáa ge pọ́pọ́ sù vùaa rí gbédeewan nò, mé n bọwà. Nsuli tó weo.

⁴ Tó n n gbédee zàa'ina ge aà zu è, à lèlèwà zéu, rísu dọ̀aàzio, n aà fẹ̀lẹ̀aàno.*

Ikoyà pále

⁵ Nṣee suli gṣe pọ́kasa dao, mé gṣee suli nṣe pọ́kasa dao, asa Dii á Lua ye yápikeṅa gíyáio.

⁶ Tó rí be zéu, mé n bā sakpe è lí musu ge zíle, a né ví kau ge gbe, mé an da kúnla, rísu bāpi kú rí a néo píi sánuo.

⁷ To bāpi gēzẹa, ní aà néo sélé, ké n kua e ào na, ní wēni ke.

⁸ Tó n kpé dafu dọ̀, gíbo a musu yọ̀nnọ̀ n liai, ké gbēe su bāe a musu, aà gaa yá i wí n musuo yáí.

Pọ́bui yáalea

⁹ Asuli pọ́pále bui ba á vẹ̀ebuuo. Tó a gi, á vẹ̀ebuuo rí pọ́wenapio a gṣé tẹ̀ ũe.

¹⁰ Asuli zu nakṣwa rí zàa'inao à sapa'innọ̀.

¹¹ Asuli pọ́kasa pọ́ wa tà rí sākáo rí buao yáalea dao.†

¹² Ali tufada á pọ́kasaọ léi.‡

Widaa nṣewa yá

* **22:4** Bọa 23.4-5 † **22:11** Lev 19.19 ‡ **22:12** Nao 15.37-41

13 Tó g̃ɛ nɔsè mé à wùlèò, ɔ̃ à gbàsa yeio,

14 tó à yá dasi dòwà, à aà tó òòkpà à m̀: Ma nɔɛɛ bee sè, ké ma wuleaà̀, mi aà ɔ̃ eo,

15 nɔɛpi de ní aà dao aa gɛ gbɛ̃z̃ɔ̀ le wéle bɔleu ní ní né ɔ̃'ea seelao.

16 Nɔ mae i o gbɛ̃z̃ɔ̀ne a me: Ma a né kpà g̃ɛɛ beewaɛ. Ké a sè, ɔ̃ a yei bo.

17 ɔ̃ à yá dasi d̀ ma népiwa à m̀, i aà ɔ̃ eo. Ma né ɔ̃'ea seelan ke. Nɔ de ní aà dao i aà daa zwāau zwāa audepi poo wéle gbɛ̃z̃ɔ̀ aɛ.

18 Wéle gbɛ̃z̃ɔ̀ i g̃ɔpi kú, aai aà wɛtã,

19 aai ánuusu ɔ̃watɛ baso siwà, aai kpa nɔpi maewa, ké à Isaili nenɔɛ léso tó òòkpà yáí. G̃ɔpi iɔ nɔpi kú a be. A nɔpi yaa zé ṽio e à gɛ gaò.

20 Tó yápiá síanaɛ, mé wi nɔpi ɔ̃'ea seela eo,

21 wà nɔpi se geò aà mae kpé kpele, wéle g̃ɛɔ i aà pápa ní gbɛo wà aà de, asa à wíyã kè Isaili bùsuu, à káaluakà a mae uae, ṽai i láa á guu.

22 Tó wà g̃ɛ kù ní nɔzãeo, wàli ní de nípla nípii, nɔɛpi ní g̃ɛ pó wùleaà̀nɔpio, ṽai i láa á Isaili guu.

23 Tó wà g̃ɔ kè wéndia lésoe, mé g̃ɛɛ kpàaũaà̀ wéle guu, à wùleaà̀,

24 àli géínɔ wéle bɔleu an pla nípii, í ní pápa ní gbɛo à ní de. Wa wéndiapi de, ké wéle guue, mé à g̃í wiidɔiwà yáí. G̃ɔpi s̃, ké à kùsi a gbédèe nɔwa yáí. Maa áli ke, ṽai i láa á guu.

25 Tó s̃u ɔ̃ g̃ɛ kpàaũ ní wéndia léso pó wà g̃ɔ kèèò, à kùsiwà à wùleaà̀, g̃ɛpi a ga adoe.

26 Asu yãe ke wéndiapiɛo, asa i yá pó kà wà aà de keo. Yã doupiɛ ní gbé pó gbédèò,

27 asa à b̀ wéndia g̀depiwa s̄ue. Baa ké n̄epi wiid̀wà, gb̄e ku we à aà suabao.

28 Tó g̀e kp̄aaũ ní wéndia l̄eso g̀saideo, mé à k̀siwà à ẁleaàn̄, tó wà b̀má,

29 g̀epi a ánuusu ɔwat̄ blakwi kpa aà maewae, i aà se n̄ ũ, ké à k̀siwà yáí. § A n̄epi yaa zé v̄io e à ge gað.

23

1 Gb̄e su a mae n̄ se à ḡe a mae ḡek̄io. *

Gb̄é p̄ zev̄i à ḡe Isailio k̄k̄aaa guuo

2 Gb̄é p̄ a le wia ge a ḡek̄eb̄ z̄ea zev̄i à ḡe Dii gb̄é k̄k̄aaa guuo.

3 Naaen̄ zev̄i aà ḡe Dii gb̄é k̄k̄aaa guuo, baa bui p̄ népi a ke e an buiwa.

4 Am̄nio ní M̄abuo zev̄i aa ḡe Dii gb̄é k̄k̄aaa guuo, baa an bui e an buiwa. †

5 Asa ḡo p̄ á be z̄eu á b̄a Egipi gb̄ea, aai m̄ á yàaek̄eí ní p̄eoo, aai í kp̄awá á m̄io. Aa fiab̀ B̄eo né Balaaũ, Petoo p̄ kú Mes̄p̄otami bùsu gb̄é aà láaiz̄iwáe, ‡

6 k̄asi Dii á Lua i we Balaaũ ȳamào, ɔ à sav̄ipi l̄ile samaa ũ, ké a yeázi yáí. §

7 E à ge à kuo, ásu buip̄o aafia ge an b̄a maa w̄ēleo.

8 Asu Ed̄ũ b̄ob̄oo, asa á daēne. Asu Egip̄io b̄ob̄oo, asa á kú an bùsu b̀m̄o ũ ȳaae.

9 Sea za ní síwenāwa aame aali e ḡe Dii gb̄é k̄k̄aaa guu.

§ 22:29 B̄a 22.15-16 * 23:1 Lev 18.8, 20.11 † 23:4 N̄e 13.1-2

‡ 23:5 Nao 22.1-6 § 23:6 Nao 23.7-24.9

Kua zɪlau gbālesai

10 Tó a ge á wèlɛɔwa zɪu, mé á kú bòu, à laaika gbāleai.

11 Tó á gbēe azia è gwāasina, à gbālèn we. Ade bɔ bòu, iɔ ku we. Asu gē bòuo.

12 Tó oosi kè, aà zu'o, i su bòu ìatē gēa kpéu gbea.

13 A gu pɔ áli gé bíikpekεui dile bòo kpe.

14 Aliɔ εyɔbɔ kŭa á gɔkebɔɔ guu. Tó a ge bíikpekεi, àli εyɔ, tó a bíikpekè á làa, ìli bùsukaa.

15 Asa Dii á Lua ìbε á bòu, àɔ á dʒaε, i á wèlɛɔ naé á zɪ. Sema á bòo ku gbālesai, ké Dii su gbāsi eu, i bɔ á kpeo yáí.

Ikoyaeɔ

16 Tó zɔe bàalè a diie, à mò azia kpàwá, ásu à aà kpa a diiwao.

17 A to aà kúánɔ gu pɔ a yeiu, á wéle pɔ kèè maau. Asu à aà wetáo.

18 Isaili nɔεe ge gɔεe su gɔ táakpe káaluá ũo.*

19 Asu mɔ Dii á Lua kpéu n káaluaka'ɔao à légbã dɔowào, asa Dii á Lua ye káaluáɔ gɪyáio.

20 Tó a pɔe sèa á gbédeεε, ɔa ge blε ge pɔpálen nò, ásu a idiaèo.

21 A a idia bui zìloε, āma ásu dia á gbédeεεo, Dii á Lua i báaadaé á zɪ píiu bùsu pɔ ále gé sípi guu.†

22 Tó a lekè Dii á Luawa, ásu to a flaboa gɔɔ gágao, asa Dii a á lá a yáí, í gɔ duundeɔ ũε.‡

23 Tó i lekεwào, á gɔ duundeɔ ũo.

24 Yá pɔ bɔ á léu, àli zíkεwà n laaio, asa a lekè Dii á Luawa n pɔeãoε.

* **23:18** Lev 19.29 † **23:21** Bɔa 22.24, Lev 25.36-37, Iko 15.7-11

‡ **23:22** Nao 30.1-16, Mat 5.33

25 Tó a gẽ á gbédee v̄εεbuu, à v̄εεβε ble we lá á yeiwa à kã, ãma ásu bobo ka gbíu à suòo.

26 Tó a gẽ á gbédee pówembuu, à a sáoω we í ω, ãma ásu koma ká á gbédee pówenai à k̄eo.

24

Gia n̄zi yá

1 Tó ḡεε n̄sè, mé n̄pi yá i kaaàguo, ké a è a d̄é"ii v̄i yáí, mé à gínzila* k̄è kpàwà à aà yàò,

2 tó n̄epi b̄ò aà βε, à ḡè zã p̄ale k̄è,

3 mé ḡõ plaadepi yeaàzio, tó à gínzila k̄è a kpàwà à aà yàò s̄õ, ge ḡõ plaade p̄ó aà s̄èpi gàn lò,

4 ḡõ p̄ó aà yà s̄éíá zé v̄i à aà se n̄o ũ l̄o, asa à d̄òaa à aà ò̀̀kpàε. Dii ye yá bee ḡiyáio. Ásu bùsu p̄ó Dii á Lua lé kpáwá á p̄ó ũ ò̀̀kpao.

Ikoyãε

5 Tó gb̄é n̄sè dafu, asu gé z̄ilauo, mé wasu z̄idaè zào. Wa aà k̄é, iω ku βε w̄è do, ké aà n̄o p̄ó a s̄èpi p̄o e à̀̀na.

6 Wasu gb̄εe w̄isil̄gbε t̄̀̀omasio, baa a né, asa aà w̄ēni t̄̀̀omasian we.

7 Tó gb̄é a Isaili dee s̄è kpáí, à aà k̄è z̄o ũ ge à aà ȳian n̄ò, sema à kpáipi dε, v̄ái i láa á guu.†

8 A láai ka kusui, í laaid̄o a yá p̄ó sa'ona Levii buio óéwa maamaa. Lá má d̄ilenéwa, à̀̀ k̄ūa màa.‡

9 A to yá p̄ó Dii á Lua k̄è Miliaũε z̄éu á b̄oa Egipi gb̄εa d̄águ.§

* 24:1 Mat 5.31, Maa 10.4 † 24:7 B̄oa 21.16 ‡ 24:8 Lev 13.1-14.54 § 24:9 Nao 12.10

10 Tó n pò sèa n gbédeee, n̄su gẽ aà kpéu n̄ aà zwāa sí t̀̀oma ũo.

11 Ze n̄ aà dā bàasi, i b̄one n̄ n zwāapio bàasi we.

12 Tó taasidee, n̄su n̄yõ kũa e n ge taò kpéu.

13 Ge n̄ kpawà e ìatē àò gé gēi kpéu, i e i n̄ a zwāapio. A f̀̀okpama, yá pò n̄ k̀̀epi i ke Dii á Luae na.*

14 Asu á gbèwina pò de taaside wēnade ũ wetāo, á gbé Isaili ge b̀̀m̀̀o pò kú á b̀̀usu wéleun nò.

15 Alio aà fiaboè lá gu lé d̄o e ìatē àò gé gēi kpéu, asa taasidee, mé aà wé d̄o a òai. Tó màa no, a wiile Diiwae, í ḡõ t̄aaedeo ũ.†

16 Maeo ga n̄ néo duuna yáio, mé néo ga n̄ maeo duuna yáio. Baade a ga azia duuna yáie.‡

17 Asuli yáḡḡõ b̀̀m̀̀o ge tone pò gwana v̄ioe okpaeio. Asuli gyaa gbēando pokasa t̀̀omasio.

18 Ké a zoblè Egipi, ò Dii á Lua á b̄ou, à to a yáò d̄oágu. Bee yáí mále yáe bee diléi àò kũa.§

19 Tó ále p̄okeke bua, mé á pò bàaae yá sàágu, ásu ea gé séio. A bee to b̀̀m̀̀one n̄ netone pò gwana v̄ioo n̄ gyaa taasideo, Dii á Lua i báaadaágu n̄ z̄i pò ále keo píi.

20 Tó ále kuke, ásu a be k̄onw̄eo. A bee to b̀̀m̀̀one n̄ netoneo n̄ gyaa.

21 Tó ále v̄e bobo, ásu a be k̄onw̄eo. A bee to b̀̀m̀̀one n̄ netoneo n̄ gyaa.*

22 A tó á zoblea Egipi yáò d̄oágu. Bee yáí mále yáe bee diléi àò kũa.

* 24:13 B̄oa 22.26-27 † 24:15 Lev 19.13 ‡ 24:16 2Kia 14.6, 2Lad 25.4, Eze 18.20 § 24:18 B̄oa 23.9, Lev 19.33-34, Iko 27.19 * 24:21 Lev 19.9-10

25

¹ Tó lɛkpaa gɛ̃ gɔ̃ɛo zãnguɔ, aa gé yákpalekɛkɛi wà yápi gó̃gɔ̃rɛnɔ, wàli yānakpa gbɛ́ pɔ́ a yá nawa, wi tàaede yá'ikpawà.

² Tó à kù wà tàaedepi gbɛ̃ɛ sɔ̃, yákpalekɛna lí tó aà wúle, i aà gbɛ̃ tàae pɔ́ a kè léú.

³ Wasuli aà gbɛ̃ de flà le blalao.* Tó wà sù wà aà gbɛ̃ de beea, a widà a gbɛ̃deewae.

⁴ Asuli lɛsɔkpa zu pɔ́ lé pɔ̃gbɛ̃ɛo.†

⁵ Tó ṽi ní dāunao ku gudoũ, mé an gbɛ́ m̀endo gà nésai, aà gyaa su gé zākɛi gupáleio. Aà źá ṽi ge dāuna mé a aà se nɔ ũ, i aà da'uake.

⁶ Wa nɛgɔ̃ɛ pɔ́ a i s̃éia dile aà gɔ́ pɔ́ gà g̃ɛ̃ ũ, ké aà tó e àò ku Isailio guu.‡

⁷ Tó gɔ̃ɛpi ye a ṽi ge a dāuna nɔpi seaiɔ, nɔpi i gé gbɛ̃zɔ̃ɔ le yákpalekɛkɛi, i oné a źá gbɛ̃do g̃i a da'uakɛi, ké a źá tó su àò ku Isailio guuo.

⁸ W̃éle gbɛ̃zɔ̃ɔpiɔ i aà sísi, aai aà la. Tó gia nɔpi seai ɔ̃ à zèò,

⁹ nɔepi i s̃ōaazi gbɛ̃zɔ̃ɔ ae, i aà kyale gbá do bɔ, i lé'ika aà oawa, i mɛ: M̃aa wàli ke gbɛ́ pɔ́ g̃i a gbɛ̃do ua vuie.§

¹⁰ Za z̃ibeezi waliɔ o aà uae kyalesai'ua.

¹¹ Tó gbɛ̃ɔn plaɔ lé sòleke, mé an gbɛ́ m̀endo na mò a źá suabai, mé à gbɛ́ pɔ́ lé sòleke ní a źáopi kù aà g̃ɛ̃kɛbɔwa,

¹² à nɔepi ɔ̃z̃, ásu à aà w̃ɛnagwao.

¹³ Pógb̃iayɔ̃bɔ z̃ɔ̃ ní a ñénao su àò kaa á b̀ò guu pla píio.

* 25:3 2Kln 11.24 † 25:4 1Kln 9.9, 1Tim 5.18 ‡ 25:6 Mat 22.24

§ 25:9 Lut 4.7-8

14 Zaa z̄oó ní a nénao su àò kú á be pla píio.

15 A to pógbiayōb̄oó ní á zaaó lío maa wásawasa, ké à e gēgē b̄usu p̄o Dii á Lua lé kpáwápiu.

16 Asa Dii á Lua ye gbé p̄o aai yāfaasai bee taa keo gíyāio.*

17 A to yá p̄o Amaleki buio kèé zéu á boa Egipi gbeao d̄oágu.†

18 Goo p̄o a kpaša, á yēēē làa, aai v̄iake Luaeo, aa l̄ele á gbé buse p̄o té gbezāowa zéue.

19 Tó Dii á Lua á ibeē p̄o liaaázio nàé á ozi, à á gba íampakii b̄usu p̄o àle kpáwá à sipi guu, à Amaleki buipio tó de d̄úniau. A yá su sááguo.‡

26

P̄o k̄aaúo ní p̄o kwideo kpaša Luawa

1 Tó a gē b̄usu p̄o Dii á Lua lé kpáwá á p̄o ūpi guu, mé á s̄i a z̄oóleu,

2 àli a buap̄o k̄aaúo d̄a ká gbíu, í geò gu p̄o Dii á Lua a se a tó àò kuwàu.*

3 A ge sa'ona p̄o kú z̄ibeez̄i le, í oè à me: Mále o gbã Dii n Luae, ma ka b̄usu p̄o Dii a legbè wá deziõne à mè á kpáwápiu.

4 Sa'ona i gbí sí á ozi, i dile Dii á Lua gbagbakii ae,

5 í o Dii á Lua ae à me: Sili gbé bebenan ma dezi ũ. A tà Egipi à z̄oóleu ní a gbé p̄o aa dasioo, ã aa ḡo bui z̄oó p̄o aa dasi mé aa gbãao ũ.

6 Egipio íadawá aa wétēamòwēē, aa wá dá z̄obleu p̄asip̄así,

* **25:16** Lev 19.35-36 † **25:17** B̄oa 17.8-14 ‡ **25:19** 1Sam 15.2-9

* **26:2** B̄oa 23.19

7 ̄ wa wiilè Dii wá deziò Luawa. ̄ à wá wiileawapi mà, à wétèa ní taasio ní gbāa pò wa m̀w̄εεo è,

8 ̄ à wá bóle Egipi ní a g̀asa gbāao. A a g̀así p̀òo à ý pò í to vía ní kú kè maamaa ní seelaò ní dabudabuò.

9 ̄ à m̀wanò gue beeu, à bùsuε bee kpàwá, bùsu pò ví ní zó'io diu.

10 Tia kéwa Dii, mále mós ní t̀ole pò ní kpàa pò káauò. Ali dile Dii á Lua ae, í kúléè.

11 Apio ní Levii buiò ní b̀m̀ò pò kú á guuò, á pò lí ke na p̀o ma pò Dii á Lua kpàwáò ní á bedeòwa píi.

12 Tó a á buapòò kwide b̀ò a ẁè àāsde guu, á làa píi, àli kpá Levii buiòwa ní b̀m̀òò ní netoneò ní gyaaò, aai ble á ẁéleò guu aa ká.†

13 I o Dii á Luaε à me: Ma n ase a b̀ne ma be, má kpà Levii buiòwa ní b̀m̀òò ní netoneò ní gyaaò, lá ní òwa píi. Mi pã n yãdileaaò, a kee i sãmagu s̄o.

14 Mi n ase a ble ma taasikea guuo. Mi n ase a b̀ne ní gbãsiòo. Mi a kee kpa geví ý musuo. Dii ma Lua ma n yãmà, má kè lá ní dilemewa.

15 Wékpale za n kúkiu musu, ní báaada n gbé Isailiogu ní bùsu pò ní kpàwáò, bùsu pò ví ní zó'io diu, lá n a legbè wá deziòewa.

16 Dii á Lua lé yãdiléé gbã, àliò aà ̀tondòkii gwa, íò aà ikoyãpio kũa ní laaio ní ǹsemendoo ní p̀eão.

17 A ò gbã Dii mé á Lua ũ, a mè àliò tãa'o aà zéue, íò aà ikoyãò kũa ní aà yãdileao, íò aà ̀tondòkii gwa, íò aà yãma.

† 26:12 Iko 14.28-29

18 Dii òé gbã áo de a gbé yenzideò ù‡ lá à a legbèéwaε. A mè òo a yādileao kūa,
 19 i á sé lesí de bui pò a kèola píi, wi á táasile, wi á tɔbo, wi á maabo, ío de Dii á Lua gbé pò an kua rídoao ù, lá à a legbèwa.

27

Yādilea Ebali s̄is̄ipɔ̄leu

1 Mɔizi n̄ Isaili gbèz̄ɔɔ yādile n̄ gbéonε. Mɔizi mè: Aò yá pò mále dileé gbāo kūa.

2 Tó a bua Yuudéwa, a gē b̄usu pò Dii á Lua lé kpáwáú, à gbè gbènεo pélepεle à soolεwà,

3 í ikoyāε beeo kēwà píi. Tó a gē b̄usu pò v̄i n̄ zó'io diupiu, lá Dii á Lua a legbè á dezi káauonεwa,

4 à gbepio pélepεle Ebali gbèsísiwa Yuudé baale, lá mále daé gbāwa, í soolεwà.

5 A Dii á Lua gbagbak̄ii bo we n̄ gbεo. Asu gápεle gbepiowao,

6 à bo n̄ gbè āsai, * í sa pò w̄i a pò káteu à tékū o Dii á Luawa we.

7 A sáaukpa sa'o we lo, í p̄onakε Dii á Lua aε.

8 A ikoyāε beeo kē gbepiowa píi wásawasa.†

9 Ɔ Mɔizi n̄ sa'ona Levii buio ò Isaili buionε píi aa mè: Isailio, à ke kílíkili! A swákpa yāma! A gō Dii á Lua gbéó ũε sa.

10 A Dii á Lua yāma, ío aà ɔtonɔk̄ii gwa, ío z̄ike aà yādilea pò mále daé gbāowa.

Ldai yáo

‡ 26:18 B̄oa 19.5, Iko 4.20, 7.6, Tit 2.14, 1P̄ie 2.9

* 27:6 B̄oa 20.25

† 27:8 Yoz 8.30-32

11 Gɔɔ doũpi zĩ ẽ Mɔizi yãdilené à mè:

12 Tó a bua Yuudēwa, buie beeo mé aa ze Gal-iziũ s̄is̄ipɔleu, aai báaadaágu: Simɛɔ, Levii, Yuda, Isakaa, Yosefu, Bēyámɛɛ.

13 Buiɛ beeo mé aa ze Ebaɓi s̄is̄ipɔleu, aai láai yā'o: Lubeni, Gada, Aseɛ, Zabulɔni, Dã, Nefatali.

14 Levii buio aai yáɛ beeo o Isaili buionɛ píi ní ɓɔ gbãao,‡ aa mɛ:

15 Láaipɔn gbé pɔ táa à ge a kàsa,§ a pèle asii guu ũ. Dii ye ɔzi bee taa ḡiyãio. Gbépii i mɛ, āmi!

16 Láaipɔn gbé pɔ a de ge a da kpɛbò ũ.* Gbépii i mɛ, āmi!

17 Láaipɔn gbé pɔ a gbédee kɔɔ se s̄òd ũ. Gbépii i mɛ, āmi!

18 Láaipɔn gbé pɔ tò v̄ia zà zéwa ũ. Gbépii i mɛ, āmi!

19 Láaipɔn gbé pɔ yākèkɛ bòmɔ ge netonɛ ge gyaaɛ ɔkpɛai ũ.† Gbépii i mɛ, āmi!

20 Láaipɔn gbé pɔ ḡɛ a mae ḡɛkli à wùɛ ní aà nao ũ.‡ Gbépii i mɛ, āmi!

21 Láaipɔn gbé pɔ pɔtuo dàakpà ũ.§ Gbépii i mɛ, āmi!

22 Láaipɔn gbé pɔ wùɛ ní a dāeo ũ.* Gbépii i mɛ, āmi!

23 Láaipɔn gbé pɔ wùɛ ní a ànsueo ũ.† Gbépii i mɛ, āmi!

24 Láaipɔn gbé pɔ a gbédee dè asii guu ũ. Gbépii i mɛ, āmi!

‡ 27:14 Yoz 8.33-35 § 27:15 Bɔa 20.4, 34.17 * 27:16 Bɔa 20.12

† 27:19 Bɔa 22.21, 23.9 ‡ 27:20 Lev 18.8 § 27:21 Bɔa 22.18, Lev

18.23 * 27:22 Lev 18.9 † 27:23 Lev 18.17

25 Láaiṗon gbé pò tàesaide dè gbagusaε yáí ũ.
Gbépii i με, āmi!

26 Láaiṗon gbé pò i ze ní ikoyãε beεo àε zíkewào
ũ.‡ Gbépii i με, āmi!

28

Efaai yá

(Lev 26.3-13, Iko 7.12-24, 11.13-17)

1 Tó a Dii á Lua yāmà, tó á aà yādilea pò mále daé
gbão kūa, áε zíkewà, Dii á Lua a á káfi de dúnia bui
píia.

2 Tó a Dii á Lua yāmà, a báaaε beεo daágu píie.

3 A báaadaágu wéle guu, a báaadaágu bua.

4 A báaada á néo ní á buapóo ní á potooogu, á zuo ní
á são ní á bleo píi.

5 A báaada á tao ní á góogu.

6 A báaadaágu á gea guu ní á suo.

7 Dii a to à zible á ibεε pò aa feleánowa. Aa
dókowa aa mo léleiwá, aai fáaa ní bao aa tá.

8 Dii a báaada á dōogu ní zí pò á kèo píi. Dii á Lua
a báaadaágu bùsu pò àε kpáwá guu.

9 Tó á Dii á Lua yādileao kūa, mé á té aà iai, a á
dea a gbé pò an kua nídoao ũ zedo, lá a oéwa,

10 dúnia bui píi i dō ké Dii tó kúwá, aai viakεé.

11 Dii a to pò keé, á néo ní á potoo néo ní á buanεo
liála bùsu pò à a legbè á dezi káauone à mè á kpáwá
guu.

12 Dii a a àizεε làasi wéé za musu, i to lou maé á
bùsuu à bōlei, i báaada zí pò áε keu, í pò sēa bui
dasideone. Ao pεe sēaamá ni vfo.

‡ 27:26 Gal 3.10

13 Dii a to àò de mideò ùe, i ke áò kpee no. Tó a Dii á Lua yádilea pò mále daé gbãò mà á kũa, ále zíkewà, áò ku musue, i ke zílè no.

14 Aò yá pò mále daé gbãò kũa. Asu pãale òplaii ge zeeio. Asu te dii pãleòzi à zòblenéo.

Ldai yáo

(Lev 26.14-46)

15 Tó i Dii á Lua yámao, tó i aà òtonòkii gwao, tó á aà yádilea pò mále daé gbãò kũa, yáe beeò mé a á le.

16 A wéleò n á buaò i gò láaiò ù.

17 A tao n á góò i gò láaiò ù.

18 A néò n á bua pòò n á zuò n á sãò n a bleò i gò láaiò ù.

19 I gò láaiò ù á gea n á suo.

20 Dii a láaiziwáe, a òtòwá, i webiiwá zì pò ále ke pii guu e a ge kaale à mide kándò yãvãì pò á kè a pãkpãazi yáì.

21 Dii a gagyákaágu e à ge lãa bùsu pò ále gé sii guue.

22 Dii a to tòn vãì á le n sionao n kákagyãò n mèwãao n ònanao. Pò pïaa gbõsi n pò fukpaaò i á buapòò le. Gyãpiò péleázie e à ge midèò.

23 Luabe aò kú á musu gii lán mógotẽwae. Tòòle io kú á zíe gbáugbãu lán mõiwa.

24 Luutẽ n bùsutio ò Dii a to à e lou gẽe ù. Aò bò za musue e à ge á dedèò.

25 Dii a tó á wèleò ziblewáe. A dòdòkõwa à gé léleimá, í fáaa n bao à tá. Sõ i kè dũnia bui piigu yá pò á lé yáì.

26 A geò i gò bãò n wàio pòblea ù, gbẽe a n yáo.

27 Dii a to Egipi sánεo á le ní gbenao ní yiao ní kásanao. Aó gbágbāa vío.

28 I to Íana káwá, i to à vřakū, i tó á mi liaa,

29 ío ɔmalemale fāane lán vřa pó kú gusiauwa. A yāe ali bɔ maa. Wa gbāamóé, wi á pɔ́ síwá, kási gbēe a á suabao.

30 Aó nɔkpama ví, gbēpāle i kusiwà. A kpεdɔ, á e iuo. A vřebu ke, á e à a be mɔaokεo.

31 Wa á zuɔ kòlokpá á wáa, á e à a nòɔ soo. Wa á zàa'inaɔ síwá, mé á e lɔo. Wa á são kpá á wèlεɔwa, kási gbēe a á suabao.

32 Wa á negɔεo ní á nenεo kpa buipāleɔwa, á wé ío dɔrízi e á wé wo. A gbāa a pɔe keo.

33 Bui pó á dɔoɔ á buazí pó á kè poble. Waɔ gbāamóé, wiɔ á wetā gɔɔpii.

34 Iana a káwá yá pó á wé a e yái.

35 Dii a to b̀kɔɔ á le á koso ní á gbásaonaɔwa. Aa líála sea za á gbakpεa e á minanguo.

36 Dii a táánɔ ní á kía pó á aà dilεo bui pó ápiɔ ní á deziɔ dɔoɔ ḱíi. Wekíi á zɔbleu líɔne ní gbεo á diiɔ ũ.

37 A gɔ́ s̀kēngu pó ũ, lánipɔ ũ bui pó Dii a á yá ní ḱíɔne pii, aai yāadaánɔ.

38 Ali pótɔ maamaae, kási ali keke yɔɔnnɔe. Kwaɔ mé aa so pii.

39 A vřebu ba, í a sēwa, kási á e à a kó z̄z̄z̄ à a imio. K̀ɔɔ mé aa á vřelipiɔ z̄z̄z̄.

40 Kulio di á b̀suue, kási á e a nísi mɔaokεo, asa aa nɔbɔleke piiε.

41 A negɔεo ní nɔe i'i, kási aao kúánɔo. Wa táánɔ z̄z̄z̄ ũε.

42 Kwasutēo i á b̀su líɔ ní á buapɔ́ síwá.

43 Bòmò pò kú á guu kúkuála musumusue, á vlá iò naua.

44 Aa pò sēaé, kási á e pò sēanéó. Aaò de mideò ũ, iò kú ní guu kpeε.

45 Yá beeo á le píie, aaiò téázi. Aa kéwáo e à ge mideò, ké i Dii á Lua yāmao, i aà ɔtondɔkí gwao, mé á aà yādilea pò a dàéo kūao yái.

46 Yá pò aa á lepiò aaò de seela pò i dimá ũe e á buiwa.

47 Tó i zoble Dii á Luaε ní pɔnao ní nòsenao á namablegɔɔ,

48 á wèle pò Dii a ní zíwáo ɔ á zɔblené búu ní nɔanao ní imio pókēsāma guu. Dii i mò zuu daé á nɔe e à ge á kaaleò.

49 Bui pò kú za tɔle léwa zàzā ili ní yāmao ɔ Dii a to aa kúu'o aa mówá.

50 Buipio aaò pāsí, aa gbēzɔɔ wegwao, aa wēnadɔ néɔneó.

51 Aa á pɔtuos sóso ní á buapó e à ge kaaleòe. Aa á pówena ge á v̄εe ge á nísi ge á zu ge á sã tóéo e à ge mideò.

52 Aa koezɔ á bùsu pò Dii á Lua lé kpáwá wéleɔzi píi e á bíi gbāa lesí pò ále a náaikeo ge kweòe.

53 A á neḡɔe ní á nenɔe pò Dii á Lua a kpáwáo so taasi pò á wéleɔ á dau koezɔaázi guu yái.

54 Baa á ḡɔe buse wēnadɔnede a bíike ní a gbédeeo ní a nɔ yenzideo ní a né pò ḡɔ

55 ní a né pò àle sópio. A lí an gbēeεo, ké pɔe i ḡɔe taasi pò á wéleɔ á dau koezɔaázi guu yái.

56 Baa á nɔe buse wēnadɔnede, nɔe pò lí we kèse t̄ò bùsuwao ké a buse mé wēnadɔnedeε yái, a bíike ní a ḡɔ yenzideo ní a neḡɔe ní a nenɔe

57 a né pọ́ a ì ní a bio yá musu. A so asii guue* pókēsāma ní taasi pọ́ á wèlẹ̀wá á dau koezōāázi guuo yáí.

58 Tó á ikoyā pọ́ kú lée bee guuo kūa, ále zíkewào, tó á Dii á Lua tó gbia pọ́ ì ní me séenata beee dōo,

59 Dii a gaga pọ́ á a fān vīo káágu ní á buiwe, gaga pásí pọ́ ì gōoplakewá ní gyāvái pọ́ lí láawo.

60 A to Egipi gyā pọ́ á a vīa vīo á le, a kēwáo.

61 Baa gaga ní gyā pọ́ a yá kú ikoyā lée bee guuo, Dii a káágu píi e à ge kaalẹ̀de.

62 Tó i Dii á Lua yāmao, baa ní á dasi lán saanaowa kewo, á gō bílao.

63 Lá à kà Diigu à yāmaakèé, a tò a dasikù, màa a kaaàgu à á dẹde, i á kaale. A á wo bùsu pọ́ ále gé síi guu,

64 i á fāaa buiwo guu za dúnia léla e a léle. We á zobleu líone ní gbewo, dii pọ́ ápiwo ní á deziwo á dōwo.

65 A íampakii e buipio guuo, á pòpẹkii e gueio. Wekii Dii a to à sòdeedeekewo, á wé wo, á yèee i láa.

66 A nisina wo naa líwa, vīa wo á kú gwāasina ní fāanewo, áw á kua náai vīo.

67 Vīa pọ́ a á kú yá pọ́ a wesie yáí áli me kooe à to oosi ke, íli me oosie à to gu do.

68 Dii a á ká gó'ilenawo guu à táánwo Egipie, tá pọ́ má oé ásu o loopi. We á weele à ázia yíau á wèlẹ̀wá zwo ũ, kási gbēe a á lúo.

69 Dii bàa kua ní Isailio yá pọ́ a dīle Mōizie Mōabu bùsuun we, yá pọ́ a dīlẹ̀ Olebu bàasi.

* 28:57 2Kia 6.28-29, Wēn 4.10

29

Dii bàa kua ní Isailiᵛ zedᵛa Mᵛabu bùsuu

¹ Mᵛizi Isailiᵛ sìsi píi à mè: A yá pᵛ Dii kè Egipi Falaᵛᵛe ní aà ìwao ní aà bùsuo è píi.

² A wesiᵛe lá à seelaᵛ ní dabudabu zᵛᵛᵛ kè, à aà gbāa legwàᵛ.

³ Kási e gbā Dii i á nᵛse wēé a ᵛnᵛkùᵛ. I á wé kēé a gu'èᵛ. I á swá wēé a yāmàᵛ.

⁴ Ké ma dᵛaaé guwaiwaiu wè bla, á pᵛkasao ní á kyaleᵛ i yaaᵛ.

⁵ I pᵛēe soo, i vᵛēe ge í gbāa mio. Dii á gwá, ké à e dᵛ ᵛme Dii á Lua ũ.

⁶ Ké wa ka gue beeu, Eᵛeᵛᵛ kí Siᵛ ní Basana kí Oguo bᵛlᵛwá ní zᵛiᵛ, ᵛ wa zᵛiblᵛmá.*

⁷ Wa ní bùsu sí wá kpà Lubeni buiᵛ ní Gada buiᵛ ní Manase bui kᵛniᵛwa ní pᵛ ũ.

⁸ Ayámᵛeto àᵛ Dii bàakuaáᵛᵛ yādilaᵛe beᵛᵛ kᵛa, íᵛ zᵛikᵛwà, yá pᵛ ále ke píi i bᵛ maa.

⁹ Apᵛii á sía Dii á Lua ae gbā, á dᵛaanaᵛ ní á kíaᵛ ní á gbᵛzᵛᵛᵛ ní á zᵛigᵛ badeᵛ ní á gᵛᵛᵛ píi

¹⁰ ní á néᵛ ní á nᵛᵛᵛ ní bᵛmᵛᵛ pᵛ kú á bᵛou yàawᵛᵛᵛ ní itᵛnaᵛ ũᵛ.

¹¹ A sía la ké à ze ní Dii á Lua bàakuaáᵛᵛ yáᵛ. Dii á Lua lé a bàakuaáᵛᵛ legbᵛ ní a kuaᵛ gbā,

¹² ké à á dea a gbᵛᵛ ũ zedᵛᵛ gbā. Aᵛ de á Lua ũ lá a óᵛwa, lá à a legbᵛᵛ á deziᵛᵛᵛ Ablahaᵛ ní Izaakio ní Yakᵛbuowa.

¹³ I ke átᵛᵛ ᵛ mále yápi legbᵛᵛᵛ.

¹⁴ I ke á gbᵛᵛ pᵛ á kúwanaᵛ gbā Dii wá Lua aeᵛ átᵛᵛ no, ní wá bui pᵛ wi ní i yāaᵛᵛᵛ.

* 29:6 Nao 21.21-35

15 A dō áziawa lá á kú yāa Egipi, mé lá a bole ní buipáleo búsuo.

16 A ní pọ́ pọ́ aa kẹ̀ ní lío ní gbẹo ní ánusuo ní vuao táao ù è, pọ́ pọ́ Dii ye a gíyáio.

17 A gběe su bo Dii wá Lua kpe à gé zoblei buipále diipioṅeo, á gṣee ge á noṅen nò, á buie ge á ualen nò. Yāvāi zína su ào kú á guu kona ge gṣi ũo.†

18 Tó gběe láai yáe beeo mà, asu azia sáaukpa à me, baa tó a swá gbāa, áo ku aafiaeo. Bee a to wà iwāa tótó káé á í niεε.

19 Dii a we sùuukeaànoo. Ao pọ́kúma ní pọ́fēo boṅowà gṅopiie. Láai yá pọ́ kú láe bee guu a aà le píie, Dii i aà tó de dúniau.

20 Dii a aà bo Isaili buio guue, i láaiṅo wà a yáke ikoyā láe bee guuo ziwà píi íadaawà yáí.

21 A bui pọ́ aa mo á kpeo ní buipále gbé pọ́ bọ̀ búsu zázáuo aa gaga pọ́ kà búsuε beeuo e ní gyā pọ́ Dii kááguo.

22 Iatēgbō ní wisio a búsuε bee tékū píie. Wa pótō weo, pọ́e a boleo, baa sē. Ao de lán Sṅdōũ ní Gṅmṅṅo ní Adamao ní Zeboiũ pọ́ Dii ní sumpà ní pọ́kúma pāsioṅwaε.‡

23 Bui píi a me: Bóyāi Dii yá bee taa kẹ̀ búsuε beei? Aà pọ́fē zṅo bee taa dea ni?

24 Wi wemá wà me: Ké aa pākpa Dii ní deziṅo Luapi bàakuaṅno yázi an boa Egipi gbεa yáie.

25 Aa gè zoblè dii páleoṅe, aa kùle dii pọ́ aa dō yāaoṅe, i ke Dii mé dīlenéo.

† 29:17 Ebe 12.15 ‡ 29:22 Daa 19.24-25

26 Ǿ Dii pǎkūmabòbò bùsupiwa, à láaiṗò kú láe bee guuṗò zìwà pii.

27 A ní wó ní bùsuu à ǔzòńzi e bùsu páleu, lá aa ku tiaewa.

28 Yá pò uleao de Dii wá Lua yá ũe. A pò pò à bòò gupuau sǔ, wápiṗò ní wá néo yáe gǔṗii, ké wà e wàò zìkewà.

30

Dii sua ní Isailiṗò ní pá ziu

1 Tó èfāai ní láai yá pò mále daée beeo kèé pii, tó á wé kèe bui pò Dii á Lua a á yá à á fāaa ní guuṗò guu,

2 tó ápiṗò ní á néo a ea zè ní Dii á Luao, tó a aà yá pò mále diléé gbā mà pii ní nòsemendoo ní pǔeāo,

3 Dii á Lua a á wēnagwa, i ea á kāaa za bui pò a á fāaa ní guuṗò guu, i suánṗò á pá ziu.

4 Baa tó à á yá à á fāaa bùsuṗò guu e dúnia léwa, a á buiṗò kāaa we, i suńṗò.

5 A suńṗò bùsu pò an deziṗò ví za yāau. Tó aa èa bùsupi sǔ, a èfāaikene, i to aa dasikū de ní dezipiṗa.

6 Dii á Lua a á sò gbāsi woloé ní á buiṗò, á nisina iṗò yeaazi ní nòsemendoo, iṗò ku aafia.

7 Dii á Lua i láai e beeo zǔ á wèleṗwa ní á zangude pò aa íadawáṗò,

8 í ea Dii yāma, iṗò zìke aà yādilea pò mále oé gbāṗwa.

9 Dii á Lua a èfāaidaé á zǔ pii guu, i tó á néo kó ní á pǔtuṗò ní á buaneo, aà pò i ea kēwá na, i maakeé, lá aà pò kèna á deziṗwawa.

¹⁰ Tó a Dii á Lua yā̀mà, a aà ɔ̀tondɔ̀kii gwà, mé á aà yā̀dilea pó kú ikoyā̀ láe bee guuɔ̀ kūa, tó a ze ní Dii á Luao ní nòsemendoo ní pɔ̀eão, a bee keé píie.

Wēni ge ga

¹¹ Yá pó mále dileé gbāpi zī'ũ de á gbāa léao. A zā́ánɔ̀.

¹² A ku luabeo. Asu me, déme a gé luabe à pila ní yápio, i oé à zikewàio.

¹³ A ku ísia baaleo. Asu me, déme a bua ísia baale i suò à oé à maio.

¹⁴ Yápi kúánɔ̀ káinnɔ̀, a dɔ̀ á léu, a kú á nòseu,* ké à e zikewà.

¹⁵ A ma! Mále wēni ní yā̀maao káleé gbā ní gao ní yā̀vāio.

¹⁶ Mále dileé gbā, àɔ̀ ye Dii á Luazi, àɔ̀ te aà iai, à aà ɔ̀tondɔ̀kii gwa, àɔ̀ aà yā̀dileaɔ̀ ní aà ikoyā̀ɔ̀ kūa, íb ku, í dasikū, Dii á Lua i báaadaágu b̀usu pó ále gé síi guu.

¹⁷ Ama tó a bɔ̀ aà kpe, mé i aà yā̀mao, tó a kēwà, mé a zɔ̀blè dii pāleɔ̀ne a kulené,

¹⁸ mále oé gbā, a kaalen we! A gēgē b̀usu pó ále bua Yuudēwa ále gé síi guuo.

¹⁹ Luabe ní tɔ̀leɔ̀ mé ma seeladeɔ̀ ũ gbā á yá musu. Ma wēni ní gao d̀é á ae, báaa yá ní láai yáo. A wēni sé, ké ápio ní á néɔ̀ à e à aafia.

²⁰ Aɔ̀ ye Dii á Luazi, íb aà yā̀ma, í nawà, asa ɔ̀me á wēni ũ, i to à gēgē b̀usu pó à a legbē á deziɔ̀ne Ablahaũ† ní Izaakio‡ ní Yakɔ̀buo§ à mè á kpámá guu.

* **30:14** Lom 10.6-8 † **30:20** Daa 12.7 ‡ **30:20** Daa 26.3
§ **30:20** Daa 28.13

31

Yozuee dilea Mɔizi gɛɛ ũ

¹ Mɔizi gè yáɛ beɔ ò Isailiɔne

² à mè: Tia kéwa ma ka wè basoolo, má f̃ dɔaaé bo. Dii òmɛɛ à mè má bua Yuudɛwao.*

³ Dii á Lua mé a dɔaaé à buawà, i bui pó kú weɔ kaalé, í n̄ b̄usu sí. Yozuee mé aɔ dɔaaé sa lá Dii òwa.

⁴ Dii a kené lá a kè Amɔleɔ kí Siɔɛ n̄ kí Oguo n̄ n̄ b̄usuowa, à n̄ kaale.

⁵ Dii a n̄ naé á ɔziɛ, í kené lá má d̄ilɛéwa píi.

⁶ A s̄ɔdile, íb̄ w̄ɔɔ v̄í! Ásu to v̄ia á k̄ũo, ásu to s̄ɔ kéágu n̄ yáío, asa Dii á Lua mé lé géánɔ. A á tó weo, a p̄akpaázio.

⁷ Ǿ Mɔizi Yozuee s̄isi, a òè Isailiɔ píi wáa à mè: S̄ɔdile, n̄íɔ w̄ɔɔ v̄í, asa n̄mɛ n̄yɔ gé n̄ gbéɛ beɔ b̄usu pó Dii a lɛgbè n̄ dezi káauɔne à mè á kpámá guu. Mmɛ n̄yɔ b̄usupi kpaalené.

⁸ Dii mé a dɔaanɛ. Ǿmɛ aɔ kunnɔ, a n̄ to weo, a p̄akpanzi bauo.† Nsu to v̄ia n̄ k̄ũo, n̄su bílikɛo.

⁹ Mɔizi ikoyāpi kè lá guu, a kpà sa'ona Levii bui pó aaiɔ Dii bàakuaíɔ kpagolo seawwa n̄ Isaili gb̄ɛz̄ɔɔ píi.

¹⁰ Mɔizi yādilené à mè: Wè sopla gbɛa, wè pó w̄í fiadeɔ ké, Lákpɛdɔa dikpɛgɔɔ,

¹¹ tó Isailiɔ m̄ò n̄zia òlɔ Dii n̄ Luaɛ n̄pii gu pó a seɔ, àli ikoyā láɛ bee kyokené aa ma.

¹² Ali n̄ káaa, ḡɔɛo n̄ n̄ɔɛo n̄ n̄éf̄ɛnenao n̄ b̄òmɔ pó kú á w̄éleɔ, aa ma, aai dada, ké aa e wàɔ Dii á Lua v̄ia v̄í, aaiɔ ikoyāpiɔ k̄ua píi, aaiɔ zikɛwà.

* **31:2** Nao 20.12 † **31:8** Yoz 1.5, Ebe 13.5

13 An né pò yápi dṣoo i ma, aaiṣ viakεa Dii á Luaε dada gṛo pò á kú bùsu pò ále bua Yuudēwa ále gé siipi guu.

Dii dṛaaa Isailiṣ pṛṛbṛzákεa oa

14 Dii ò Mṛizie: N gagṛo káikù. Yozuee sísi, í γε ze kpaauṛkpeu, mí aà dilε. Ṭ Mṛizi ní Yozueeo gè zè kpaauṛkpeu.

15 Dii bṛ mṛmá we telu pò zeα kṛépi kṛεελεα guu.

16 Ṭ Dii ò Mṛizie: Tó n zu n deziṣ guu, gbépiṣ feλε gbásike ní bùsu pò aale gēu dii zṛloε. Aa pākṛamazi, aai ma bàakuaṛnṛ yáṛ gbooe.

17 Gṛo bee ma pṛ a paṛzi, mí bṛnṛkpe, wi ní mṛmṛ. Yāṛia a ní le dasi, aai taasike. Gṛo bee aa me: Yāṛiapṛiṣ wá le, ké wá Lua kúwanṛo yáí yà?

18 Gṛo bee má bṛnṛkpe yāvái pò aa kè aa zè ní dii pāleṣ yáí.

19 Leε bee kē láu sa, ní dada Isailiṣne aa sí, ké àṛ demεε an bṛa ma kṛε seela ũ.

20 Tó ma geṛnṛo bùsu pò ma a legbè ní dezi káauṛne guu, bùsu pò ví ní zó'io diupi, tó aa ká aa mēkpa, aa ze ní dii pāleṣ, aai zṛblené. Aa pākṛamazi, aai ma bàakuaṛnṛ yáṛ gbooe.

21 Tó yāṛiapṛiṣ ní lé dasi, mé aale taasike, lepi mé a ní yáṛikṛamá, asa a yá a sá ní buiṛguo. Má làasoo pò aale ke gbā dṣ, e mào gé géiṛnṛo bùsu pò ma a legbèné guu.

22 Mṛizi lepi kē láu gṛo bee, ṣ a dà Isailiṣne.

23 Dii yādile Nuni né Yozueeε à mè: Sṛdile, níṣ wṛo ví!‡ Mṛε níyṣ gé ní Isailiṣ bùsu pò ma a legbèné guu, mé mapṛi máṛ kunnṛε.

‡ 31:23 Yoz 1.6

24 Ké Mɔizi ikoyápiɔ kè láu píi míomiɔ,

25 à yādīle Levii bui pó aaíɔ Dii bàakuaíno
kpagolo seaone à mè:

26 A ikoyá lée bee si dile Dii á Lua bàakuaíno
kpagolo sae, iɔ ku we á boa Dii kpe seela ũ.

27 Asa má á swágbāa dō, lá i gi yái. Za goɔ pó má
kúáno iɔ bo Dii yá kpee e ní a tiao. Wa ma gaa gbea
pó o ba?

28 A á bui gbēzōɔ ní á dōanao kãaamee, ké mà yáe
beeɔ káné ní swáwa, luabe ní tōoleo iɔ de ma seeladeɔ
ũ á yá musu.

29 Asa má dō ké á ázia òkpa ma gaa gbeae, í ké zé
pó má òbéwa. A gbea yā'la a á le, asa á yá pó vāi Diie
ke, aà pɔ i paázi tía pó á kèɔ yáie.

30 O Mɔizi lepi yá dāu a siu Isaili pó kãaaaone
míomiɔ.

32

Mɔizi le

1 Musudeɔ, à swákpa, mí yā'o,
á gbé pó á kú zíleɔ, à ma yāma.

2 A to ma yādanε káflakeé lán louwa,
à to ma yā'onε èfāaikεé lán fiiwa,
lá sē ní láo i mōse ewa.

3 Má Dii tɔbo.
A zōke dō wá Luae!

4 Gbesin aà ũ,
aà yākeo wásawasa,
i yápii ke a zéwae.

Lua náaiden aà ũ, vāie kuwào,
a súsu mé a maa.

5 Aà gbéɔ yādōsai kèè,

aa de àà néo ũ bo.
 Bui vâi koleaone, aa gè wí sea.
 6 Maa á flabo Diiεa?
 Á soũε, á ñno vío.
 Á Mae pó á sén weo lò?
 Aapi mé á ké, à á zèdo.
 7 A làasooke yá pó kú za káauowa,
 à wē pó gè za zio yāda.
 A gbεa á maeowa, aai dau wà siué,
 maezōō mé aa a galikéé.
 8 Ké Lua Musude gbēnazinao kpaalè,
 mé à bui píi bùsu kpàwà,
 à ní baade bùsu zōε iadàné.*
 A bùsu kpà Isailiowa ní dasileu,
 9 asa Dii gbéō de àà baa ũ,
 Yakōbu buio mé àà kpaale ũ.
 10 A ní lé bùsu giinau,
 guwaiwai pó da pā, wàio ì sóbu.
 A oñiañzi à ní gwá,
 à laaidòmá lá a webesianawa.
 11 Lá kúu ì a sakpe vu,
 ì yàada a néola,
 màa Dii a gàsía pòo,
 à ní kú ní a gàsía káo à ní sé.
 12 Dii mé dāané ado,
 dii zìloe o ku a guuo.
 13 A tò aa be bùsu gulešíowa,
 ñ aa buapóò blè.
 A ní gwá ní gbési zó'io
 ní ku pó bō gu gbēdeu nísio
 14 ní zùkpasa vífāaio ní sã kpàsa ví'ipuo

* 32:8 Zin 17.26

ń sãnebolɔ mɛkpaao ń Basana bùsu sãsakaoo
 ń pówen maao ń v̄ēbe'i pó á m̄ v̄ē ũo.

15 Bui maapio m̄kpa, ð aale gbá de.

Aa kà, aa gbènekù aa nísi kpà,
 ð aa pákpà Lua ń Kenazi,
 aa sakà gbesi pó de ń Suabana ũ pigu.

16 Aa aà pɔ f̄èè dii z̄iloɔ yá musu,
 aa tò aà pɔ pà ń táa pó à zàuo.

17 Aa táao gbàgbae, i ke Lua no,†
 dii pó aa ń d̄o yāaoɔ,
 aa b̄má dafue,
 dii pó an deziɔ lí v̄iakeneoɔ.

18 Aa gbesi pó ń í tò we,
 Lua d̄ēkàné, ð aà yá s̄ángu.

19 Ké Diipi è màa, ð à ń bolobò,
 asa aà pɔ pà a neḡeo ń a nenɔepiozie à mè:

20 Má b̄n̄kpe, mí ń mid̄ea e,
 bui koleaon ń ũ, né náaisaideone.

21 Aa ma pɔ f̄elem̄e ń pó pó de Lua ũoo,
 aa tò ma pɔ pà ń táao yá musu.‡

Má tó bui pó aa de ma gbé ũoo ń pɔ fel̄ené,
 má tó an pɔ pa bui w̄esiadeɔ yá musu.§

22 Asa ma pɔkūma té kà,
 mé tépi ao k̄ūe e bedau z̄íle.

Má tem̄o d̄úniae ń a p̄oɔ,
 a k̄ū gbèsisi z̄inaowa.

23 Má yā'ia k̄aańzie,
 mí a kaɔ zuńzi pii.

24 Imina a k̄ángu,

† 32:17 1Kln 10.20 ‡ 32:21 1Kln 10.22 § 32:21 Lom 10.19

Lua i sumá, gagyã i ní dɛdɛ.

Má wàìò zímá aa ní taitai,
mí mlè pāsinaò gbaemá aa ní sóso.

²⁵ Wa ní nɛ̀ò dɛdɛ gāaɛ ní fɛ̀ndaoɛ,
gili i gɛ̀ngu ní kpɛaò guu.

Ɛwaasoò ní wéndiaò gaga m̀pii
ní nɛ̀ ỳminaò ní maez̀ò mikāpuadeò.

²⁶ Ma mè má ní fāaaɛ,
mí tó an tó ga dúniau,

²⁷ āma ma vīakè an ibeɛò íandāaɛ.
Aa e wa mé wà bee kè,

aa mɛ wa mé wà zìblèmá,
i kɛ Dii mé bee kè píio.

²⁸ Isailiò yāe d̄ò,
bui ò̀nk̄s̄āmadènɛ!

²⁹ Tó aa ò̀nò vīɛ, aa bee d̄ò,
aa d̄ò gu pó ní yākeò mipèuúnò.

³⁰ Kpelewa gbé m̀endo tò gbɛ̀on òaa s̄o tilèi?

Kpelewa gbɛ̀on pla gbɛ̀on òaa blakwi yàì?
Mé i kɛ Dii pó dɛ ní gbɛsi ũ ní kpámá bàasio.

³¹ Asa wá ibeɛò gbɛsi dɛ lán wá gbɛsiwao,
baa ampiò aa d̄ò níziawa.

³² Aa muaa ní S̄oòũdeò ní Ḡom̄oodeòɛ.
Aa dɛ lán v̄ɛli pó a nɛ̀ dɛ kona ũ

mé a kó dɛ ḡoi ũwaaɛ.

³³ An v̄ɛá mlè sɛwɛɛ
lán kyá lé'i pāsīwa.

³⁴ Dii mè: Má ní yápi k̄ua ma d̄uo lé?

Má k̄uk̄u ní kán'òo ma làasiu.

³⁵ Mámɛ má t̄osimá,
mámɛ má fiaboné.*

* **32:35** Lom 12.19, Ɛbɛ 10.30

Gɔɔewa aa tii guwa,
asa an kaaleɔɔ kãikũe,
pó lé ní dá wãa, àle mó.

³⁶ Asa Dii a yãkeke ní a gbéó,†
i wēnadõ a zòblenaɔne.

Tó a è an gbãa làa,
gbēe kuo, zɔ ge wēe,

³⁷ a me: An diiɔ ku máe?
An gbesi pó aa nàaàzi ku má ni?

³⁸ Diipio ní sa'obo nísi sò,
aa vēe pó aa tòlemá mĩ.

Aa fele dɔále sa, aa ɔkuála.

³⁹ Aɔ dõ tiasa ké máme má a ũ,
diie kuo, ma bàasio.

Máme mi to wà ga,
máme mi to wàɔ ku,
máme mi gbé ke'ia,
máme mi ní gbágbã.

Gbēe a fɔ ní bo ma ɔziɔ.

⁴⁰ Ma a ɔ sè musu,
má ò ní ma kua gɔɔpiio,

⁴¹ tó ma a fēnda pó ì teke lekè,

mé má kũa mà yákpalekedò,

má tɔsi ma ibeɔwa,
mà fiabo gbé pó zamaguɔne.

⁴² Ma kaɔ ga ní auo,
gbé pó gàò ní zìzɔɔ pɔo pii.

Ma fēnda a gē mebaasiu
seá za ibeɔ dɔaanaɔwa.

⁴³ Buiɔ, à gulake Dii gbéó yá musu,‡

† 32:36 Sou 135.14 ‡ 32:43 Lom 15.10

asa a a zòblenao au tōsi. §
 A tōsi a ibeowa,
 i a būsū n̄ a gbé̄o duuna kémá.

44 Mōizi m̀ò n̄ Nuni né Yozueeo, à lēpi yá dàu a s̄iu Isailiōne.

45 Ké Mōizi lēpi yá s̄iuné m̄pii a làa,

46 a òn̄é: A yá p̀ó má d̄il̄éé gbā da á s̄ōu p̄ii, ké à e o á n̄éōne aa laaika, aao ikoyāpiō k̄ūa p̄ii.

47 Asa a deé yāpā ūo, á w̄ēniē. Tó á yāpiō k̄ūa, á gēgē būsū p̀ó ále bua Yuudēwa ále gé s̄ii guue.

48 Goo doupi z̄i Dii yā'ò Mōizie à m̀è:

49 Dede Abaliū gb̄ēs̄is̄iē beewa M̄abu būsū la e N̄ebo gb̄ēs̄is̄i musu b̄ōaa n̄ Yelikoo, n̄ w̄esi Kanaa būsū p̀ó mále kpá Isailiōwa aa síle.

50 Nyō ga gb̄ēs̄is̄i p̀ó n̄ dedewāpi musue, n̄i zu n̄ deziō guu, lá n̄ v̄i Aalona gà Oo gb̄ēs̄is̄i musu à z̄ù a deziō guuwa.

51 Asa n̄ b̄o ma kpe Isailiō wáa Meliba í p̀ó kú Kadesi k̄ii Zini guwaiwaiue, ni ma kuaadoake d̄ōm̄ēē n̄ guuo.*

52 Ayāmeto n̄yō būsūpi e k̄āaaē, n̄yō gēuo.

33

Mōizi Isaili buiō gbaa sa'ole
 (Daa 49.1-28)

1 Sa maa p̀ó Lua gb̄é Mōizi ò Isailiōne e àò gé gain ke,

2 à m̀è:

Dii b̀ò Sinai à m̀òwá,
 aà gawi b̄il̄ewá za Sei,

à pīpiwēε za Palana gbε musu,
à bò a gbé dasidasio kīi,
lou lé pílepilε aà ɔplaai.

³ Dii ye a gbéɔzi,
gbé pò an kua ndoapio ku aà ɔzi.
Aaĩ kãaaaàzi wà aà yãma.

⁴ Mɔizi ikoyã dīlεwēε,
wá Yakɔbu buio pò ũ.

⁵ Dii mé g̃ wá bui maa kía ũ,
ké wá Isaili bui dɔaanaɔ k̃ kãaa.

⁶ Mɔizi m̃:
Lubenii buio aao kuε, aa gao,
kási aao dasio.

⁷ A yáε bee ò Yuda buio yá musu:
Dii, Yuda buio wii ma,
ní suńno ní gbéɔ guu.
Aale gí ní níziào,
dɔńle an ibeεɔ yá musu.

⁸ Levii buio yá musu à m̃:
N Tumiũ ní Uliũo kpà n gbé náaideɔwa.*
N ní lé n ní gwá Masa,
n zɔakãńzi Meliba í kīi.†

⁹ Aai ní de ní ní dao yãdao,
aai ní ṽio ní ní dãunaɔ d̃o ge an néo.
Aa n yá k̃ũ,
aa zè ní n bàakuańno yáo.‡

¹⁰ Aaĩ n yáɔ da Yakɔbu buioε,
aaĩ n ikoyã da Isailioε.
Aaĩ tulaletikatεa n aε,
aaĩ sa pò wĩ a pò kátεu à tékũ o ní gbagbakiwa.

* **33:8** B̃a 28.30 † **33:8** B̃a 17.7, Nao 20.13 ‡ **33:9** B̃a 32.26-29

11 Dii, báadańgu, ní ń gba gbãa,
ké zĩ pọ aale keo e kangu.

Gbế pọ lé feleńńo lé ń wówa,
ń ń zangudeo gbẽ, aasu fele bo.

12 Běyãmee buio yá musu à mè:
Dii gbế yenzideo zõleaaàno dọba.
Dii ao kàedańzi,
ao kú ń guu gọpiie.

13 Yosefu buio yá musu à mè:
Dii báaada ń bùsuu
ń fii maa pọ ỉ bo musu à kpao
ń ỉ pọ kálea tọle zíeo

14 ń pọmaa pọ ỉatẽ ỉ to aa bọleo
ń pọmaa pọ ỉ bọle mo ń mọo

15 ń gbèsísi zi musupọo
ń sísi pọ kú za káauo pọmaa

16 ń pọmaa pọ kú tọleo píi.
Yosefu buio na ń Lua pọ kú yãa kàeleuo,
ěfãaipio i su ń miwa,
asa Yosefu á beede e a gbếo guu.

17 Àa buio aao zọke ví
lán zuswana nesana sếiawa,
aao gbãa ví lán zùsẹle kọbaowa,
aa mále buiozi e dúnia léwa.
Màa Eflaiũ bui ao dasi,
màa Manase bui ao dasi.

18 Zabulni buio yá musu à mè:
Zabulni buio,
à pọnake laa pọ ále tao guu.
Isakaa buio, à pọnake be.

19 Aa gbếo sísi Dii gbèsísiwa,
aai samaa'owà we,

asa aa àizεε pó di ísiauᵒ ble
 ní pó pó ulεa bùsu'úfāa guuᵒ.

²⁰ Gada buiᵒ yá musu à mè:
 Wà Gada buiᵒ bùsu Kāfina sáaukpa!

Aaᵒ wúlea we lán nòᵒmusuwaε,
 aa gbéᵒ taitai ní gàsᵒwa ní ní miᵒ.

²¹ Aa tᵒle séia sè nízia pó ũ, §
 wa gbēzᵒᵒ baapi kūané we.

Ké Isailiᵒ dᵒaanaᵒ káaa,
 Gada buiᵒ zikè Dii ikoyā zedewa
 ní yá pó a ðile Isaili bui píieᵒ.

²² Dā buiᵒ yá musu à mè:
 Dā buiᵒá nòᵒmusu né bᵒbᵒne,
 aai bᵒ Basana bùsuu aa kusimá.

²³ Nefatali buiᵒ yá musu à mè:
 Nefatali buiᵒ na ní Diio maamaa,
 à báaadàngu à kè zài.
 Isida ní gεᵒmidᵒkii oi bùsuo
 a gᵒ ní pó ũε.

²⁴ Aσεε buiᵒ yá musu à mè:
 Pᵒnadeᵒ Aσεε buiᵒ de bui kiniola,
 aaᵒ naaàno de ní gbéᵒla,
 aa ní gbá pípi ní nísio.

²⁵ Aa ní bᵒle gbáaᵒ pi
 ní mᵒsio ní mᵒgotᵒ,
 aaᵒ ku dᵒdᵒaε e ní wēni léu.

²⁶ Bui maaᵒ, gbēe muaa ní á Luaoᵒ,
 i di luabepuana kpe musu,
 i mᵒ dᵒiále a zᵒke guu.

²⁷ Lua pó kú za zipi mé á ulekii ũ,
 iᵒ ᵒliaázi zīle la gᵒpiie.

§ 33:21 Nao 32.1-5, 31-32

I á ibεεο γάέ, ì oé à ní kaale.
 28 Isailio io ku dɔɔba ní t̃εε,
 Yakɔbu buipio io ku
 bùsu pɔ́ pɔ́wena ní ṽεεo diu,
 gu pɔ́ a m̀σε ìo bo musu.
 29 Báaadeon á Isailio ũ,
 asa Dii á suabà.
 Déme kú lááwai?
 Ŋme á s̃engbao ní á dɔnleo
 ní á f̃enda gawideo ũ.
 A ibεεο vl̃anaué á aεε,
 ìo be ní bùsu guleš̃owa.

34

Mɔizi gaa

1 Mɔizi b̀ Mɔabu bùsu s̃eu, à d̃ede Nebo gbewa e
 Pisiga misonaa boaa ní Yelikoo, ò Dii bùsupi òlòè píi
 za Galada bùsu e Dã

2 ní Nefatali buio bùsuo píi ní Eflaiũ buio bùsuo ní
 Manase buio bùsuo ní Yuda buio bùsuo píi e ísia pɔ́
 kú be'aε

3 ní Negεvεo ní w̃éle daminalikpede Yeliko guzulεo
 e Zoaa.

4 Ŋ Dii òè: Bùsu pɔ́ ma a legb̀ Ablahaũε ní Izaakio
 ní Yakɔbuo, ma m̀ má kpá ní buiowapin we. Má tò
 n wes̃ε, àma níyò bua Yuud̃ewa ñ g̃εuo.

5 Ŋ Dii z̀blena Mɔizi gà Mɔabu bùsuu we lá Dii
 òwa.

6 Ŋ Dii aà ṽì s̃is̃ip̃oleu we boaa ní Bepeooo. Gb̃εe aà
 mia d̃so e ní a gb̃ão.

7 Mɔizi gà a w̃è basoolode guue. Aà w̃é na, mé aà
 gb̃ãa i laoo.

⁸ Isailiò aà ge'ianabò gɔɔ baakwi sɛu Mɔabu bɔsuu, ɔ ge'ianabɔa ní ɔɔlɔ làa.

⁹ Ɔnɔ pà Nuni né Yozueee, ké Mɔizi ɔnàwà yáí. Isailiò misilè, aa kè lá Dii dà Mɔiziɛwa

¹⁰ Anabie i bɔ Isailiò guu lán Mɔiziwa ɔo. Aaɪ yābɔ kɔ léu ní Diiɔ,*

¹¹ mé à seelaɔ ní dabudabu pɔ Dii a zioɔ kè Egipi, Falaɔ ní a iwao ní a gbéɔ ae píi.

¹² Gbēe i yābɔnsaɛ zɔɔ pɔ Mɔizi kè ní iko gbāao Isailiò wesiɛ ke ɔo.

* **34:10** Bɔa 33.11

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

lxxxii

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9